

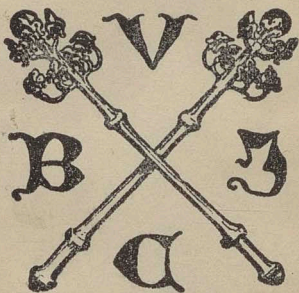
Velkomp.

311040

7

St. Dr. Mag.

1114 31

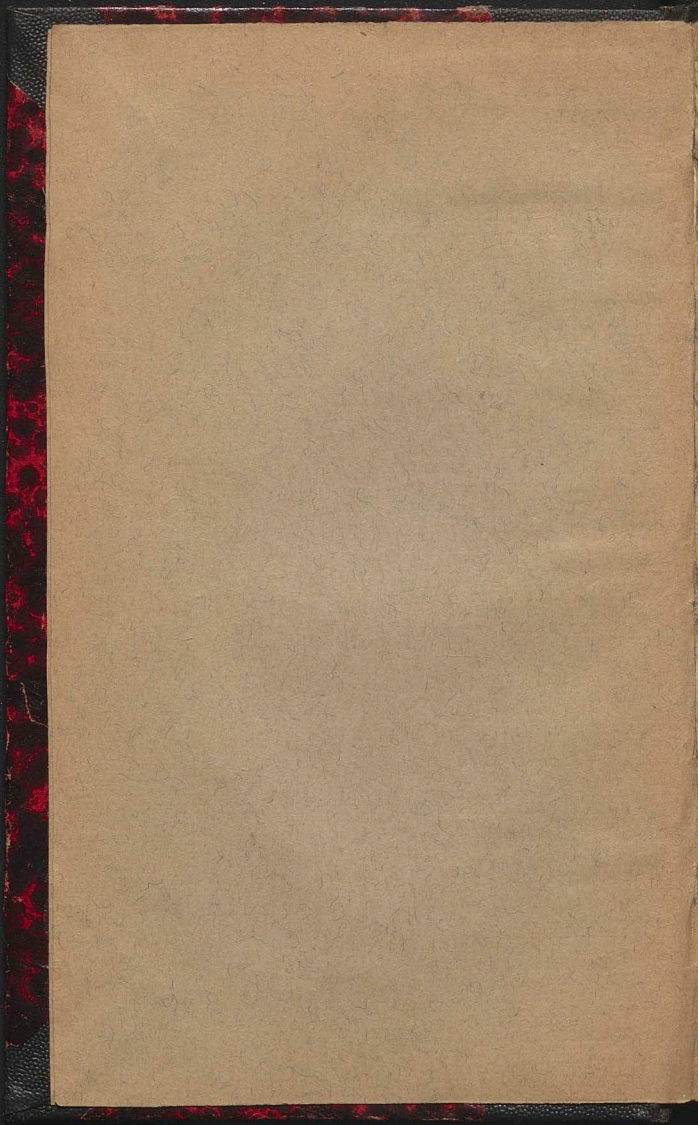

311040

I

St. Dr.

II. d. 85.

es

SIMONIS SIMONIDÆ
POEMATIA AVREA
cum antiquitate comparanda

edita ex Bibliotheca

IOACHIMI MORSI

Accedit

VITA ET OBITVS
MAGNI IOANNIS SAMOSCHI
PATRONI SIMONIDIS.

TH: UNIV

ACELLONICAN

LVGD. BATAV.
Typis Jacobi Marci

MDCCXIX.

TVTA EST ÆGIDE
PALLAS.

311040

I ST. DV.

ILLVSTRISSIMO AC EX
CELLENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO,
DOMINO

OCTAVIANO ALEXANDRO,

DVCI PRONSCENSI,

DNO. MEO CLEMENTISSIMO,

IOACHIMVS MORSIVS

SALVTEM ET FELICITATEM
PERPETVAM P.

Ab eo tempore, PRIN-
CEPS LITERATIS-
SIME, quo Nobilissi-
mus & inusitatâ doctrinâ ce-
leberrimus THOMAS SE-
GHETVS BRITANNVS, an-
te decennium me adhuc admo-
dum adolescentem, & Amplis-
simum virum Dominum IO-
ANNEM VVOWERIVM
):(3 meum,

meum, generis humani, (heu
quondam!) delictum, in pa-
trio nostro solo humanissime
inviseret, & ex Simonidæis his-
ce, quas Serenissimo tuo nomi-
ni consecratum eo, odis, priores
duas à se editas liberaliter obser-
ret, de iis in lucem reducendis
semper cogitavi. præcipuè cum
perpaucissima tantum earum
exemplaria typis excusa pro-
diisse, nec unquam illorum vlla
in Bibliopoliis publicitus exti-
tisse, simul intelligerem. Quod
meum consilium, ecce tibi, vbi
veteri meo, ac quantum est ho-
minum fidissimo familiari,
MARTINO RVARO, quem
ob ingenium sublime, iudicium
acerri-

acerrimum, & variam atque re-
conditam eruditionem, mecum
olim venerabitur posteritas, in-
dicarem: factum ut non tantum
hic illud cum aliis, quos eius-
dem instituti mei participes red-
dideram, mirificè probarit: sed
& cætera benignè suppeditarit,
quæ istis cum vitâ ac obitu lau-
datissimi ZAMOSCI, Patro-
ni SIMONIS SIMONIDIS
clementissimi, adiecimus, quo
me in proposito meo optimo
confirmaret. Aggressus itaque
serio, quod molitus iam pridem
opus, nec diutius invidiosè de-
litescere penes me immortales
Excellentiæ tuæ gentilis labores
passus sum. Feliciter enim tandē

eos, Musis ac Gratiis applaudentibus, sub tuo, Apollinis nostri, faustissimo auspicio, in theatrum literatorum totius terrarum orbis produco. Nam tu præter Regias disciplinas ac Imperatorias artes, non solum eam exotericarum Linguarum peritiam tibi comparasti, ut civem te suum Germani, Belgæ, Angli, Galli, Itali, Hispani, &c. agnoscant: sed & hanc quoque interioris literaturæ singularem scientiam, ut præ ceteris nationis vestræ, eximias authoris nostri dotes, vnicè æstimare queas. Referens planè nobis in vniversis divinum genitorem tuum, Tartarorum debellatorem fortissimi-

tissimum, Senatoremque Re-
gni Poloniae sapientissimum,
quem iam

*--- fama vehit trans aequora, transque
remotas*

*Tethyos ambages, Atlanteosque recessus.
Audijt & gelido, si quæ Mæotica pascit
Sub Iove, vel calido si quis coniunctus
in axe*

Nascentem te Nile bibit.

cuius, vbi meliore mihi otio frui
contigerit, familiam potentis-
simam, & maternam SANGVS-
ZIONAM stirpem antiquissi-
mam, maiorumque vestrorum
egregia facinora, ac propria me-
rita & ornamenta, quæ

--- nec ventura silebunt

*Lustra, nec ignota rapiet sub nube ve-
tustas,*

):(5

si vitæ

si vitæ meæ fila Lachesis aliquantulum adhuc extenderit, iusto debitoque elogio persequar. Nunc præmittere placuit aurea hæc, ac cum omnibus priscis comparanda Poematia, cultus erga virtutes tuas cœlestes, affectusque mei incredibilis, qualecunq; monumentum: videntur tamen, quemadmodum confido, quamdiu Græcis Latinisque literis honos aliquis in mundo erit. Quod, tu Heros magnanime, pro innatâ pietate à cliente tuo excipe comiter, ac Nestorea, cunctis florens bonis, prosperè vive sæcula, mei in favore perennans.

Festinabam Lugd. Bat. A. C.

M D C X I X. Mens. April.

AD

AD
CLARISSIMUM VIRVM
DN. IOACHIMVM
MORSIVM

SIMONIS SIMONIDIS

ODARVM ET RELIQVORVM
POEMATVM

Editionem parantem.

Clarissime vir,

Postquam rancidos aliquot ver-
sus Albo tuo inscripsissem, tu
me velut opum tuarum prodigi-
us quam plurimis munusculis è littera-
rià tuà supellectile depromtis ditasti, &
pariter amicitia tua fores mihi homini
nec litterato, nec tamen litterarum osori
aperuisti. Nunquam certè maiore cum
usura versus meos exposui, & fœnerator
hîc magnus sum, qui pro vilibus istis
mercibus, pectus tuum amicissimum lu-
cratus sum. Quanquam verò is non sum,
qui Critices studio ullam mihi laudem
com-

comparaverim, tamen semper illos magni
feci, qui cum istis studijs solidam rerum
cognitionem coniunxere. Nempe uti Ho-
mericus ille Iuppiter providè res huma-
nas letis & tristibus attemperat, ita Mu-
sarum Deus Apollo, modo prodesse, modo
delectare amat. quorum alterum præ-
stant accuratioris litteraturæ studia, al-
terum ipsarum rerum scientia. Vtrumq;
feliciter coniunxisti doctissime Morsi.
Cuius rei testimonia indies luculenta præ-
bes, dum modo utiles, modo iucundos, &
vel solâ novitate gratos doctissimorum
virorum libellos, litteras & commenta-
tiones in lucem edis, quæ tenebris pressæ
nec autoribus gloriam, nec tibi gratiam,
nec lectoribus utilitatem aut oblecta-
tionem sænerare possunt. Nunc verò
dum Editionem paras Odarum & cate-
rorum poematum Simonis Simonida,
gratulor communibus studiis, ad quæ ac-
cessio hæc facta est tuâ operâ & studio.
Ego hisce sequentibus versibus tibi hoc
tuum institutum gratulor & commendo.
Vale vir præstantissime & de bonis bene
mereri

mereri perge. E Museo nostro, duod. Ka-
lend. April. Anno M D C XIX.

Tuus

CASPARVS BARLÆVS
Professor Philosophiæ Lug-
duni Batavorum, & Pro-
regens collegij Illustris-
simorum Ordinum.

INusitati carminis novum vatem,
MORSI, reponis, & prioribus seclis
Natam poësin, gestibusq; Græcorum
Saltata metra barbitis Latinorum
Aptata præbes, Pindariq; delapsum
Ceu monte flumen Italûm refers linguâ.
At nunc poëta falsus esse capisti
Numerose FLACCE, docta dum tibi Sappho
Non æmulandum Pindari melos laudat.
Ruit ecce Simon axe vel sub Arctoo,
Numeris solutis lege, nec tamen ponto
Facti daturus insolentis exemplum.
Erepta laus est Græciæ, nec Argivis
Iam sola gressu Musa vadit adverso.
Sequimur Latini, gloriæq; Græcorum
Libanus

Libamus aliquid. Omne quod venit seclis
Prioris umbra est, emulumq; transacti.
Imitamur illud posteri, quod inventum
Prisci dedere. prima cura maiorum est,
Nostrum secunda. Tuque Apollinis mystes
Praclare MORSI, perge sacra doctorum,
Pressosque luci vindicare scriptores.
Gratum Promethei non minus fuit factum,
Quod Solis ignem commodarit his terris,
Quam qui creavit. Laudis est perennates
Res invenire, sed dedisse maioris.

AD EVNDEM.

Quid obsoletas, Hellas, erigis cristas?
Aures Latina, corq; quid fodis Muse
Lyra, superba, laude? surgit en contra,
Opprobriumque vindicans it huc Roma,
Non ille ab amne Tibridos, nec ex ullis,
Quas sol benigno lumine irrigat, terris,
Sed inde, quo Permessidos sacram lymphæ
Fastidiosi vix tui putent isti
Manasse guttam, à fonte Vistula longè,
Seque in theatrum celsus eruditorum
Fert ingeni fulvis SIMONIDES pennis,
Et

Et voce Dircaum lacescit impune
Cygnum, stupendus orbis illius Phœnix.
O quanta, MORSI, corculum Camœnarū,
Politiōis arbiterque doctrine,
Et prome conde; quāta, quos amat Phœbus;
Debemus omnes anxie tuæ curæ,
Quæ profuturum posteris nihil terrā
Si nit sepultum, sæculumq; defendit
Contra vetustatē, SIMONIDENq; ipsum,
Non illi ut impar, huic putetur ingrātū?

MART. RVARVS.

Errores operarum.

Pag. 1. lin. 3. lege *Ioelis* p. 24. l. 8. honores; p.
 25. l. 1. ode 111. l. 11. ode 111. p. 26. l. 3.
iubar l. 23. *alites*. p. 27. l. 1. Ode 111. l. 20.
meta. p. 31. l. 21. *cura* p. 33. l. 13. *Tale* p. 36.
 l. 9. *Pedem morantem* l. 27. *frangit* p. 37. l.
 10. *decus*, l. 26. *orbi* p. 41. l. 5. *atque*, p. 42. l. 8
lachrymis sanctissima p. 43. l. 24. *instruimur*,
 p. 44. l. 2. *anteferat*. l. 28. *Musarumq;* p. 46.
 l. 17. *pelasga*. l. 20. *dabas* l. 22. *conterere*, p.
 47. l. 3. *laborem*, l. 12. *etiam iungo* p. 49. l. 11
beneficii p. 50. l. 1. *es* l. 20. *nonnemo* p. 51. l.
 19. *provt* p. 53. l. 24. *mutitationem* p. 55. l. 9.
vestras, l. 25. *solatia* l. 27. *studio* p. 56. l. 1.
seclis, l. 4. *versentur* l. 15. *sibiq;* l. 24. *nepos au-*
diat p. 57. l. 1. *fese* p. 58. l. 3. *Aspicite vt ves-*
tris in vultibus omnia figunt l. 14. *virtutem*
 p. 59. l. 2. *Pirithous* l. 14. *communi* l. 23. *Die*
 p. 61. l. 9. *mae*, l. 13. *habiturum*, l. 17. *Ceckli-*
nium, p. 63. l. 9. *ingenio tuo* p. 64. l. 8. *qu* p.
 73. l. 21. *hominem* p. 75. l. 25. *concedebatur* p.
 76. l. 5. *assuesceret* p. 79. l. 12. *expectat* p. 83.
 l. 10. *disposuit* p. 59. l. 18. *petere* p. 105. l. 18.
 vellet p. 117. l. 20. *dele In, &c.*

ELOGIA
SIMONIS SIMO-
NIDÆ

CLARISSIMIS VIRIS
SCRIPTA.

IUSTVS LIPSIVS

Cent. v. Miscell. Epistol. LVII.

Literas tuas, & quod libro-
rum adiunctum fuit, nimis
libens legi. illas, ab humani-
tate & affectu mei, quem spirabant;
istos, ab eruditione varia, quam præ-
ferebant. Ego mi Simonide, vt de
affectu dicam, pretium laborum
meorum censeo à talibus amari: id
est, doctis, bonis, quorum inter api-
ces te pono. vt fama mihi non dixe-
rit (quam & hîc habes) vnum illud
carmen tuum in Imagines Zamofchiana
dieta approbet: quod, ita me Deus,
A erudi

*Epistolæ, plest. ann. Antwerp
Miscellanea Antwerpia 1607 44*

eruditum, antiquum, suave est, & numeros ac phrasim Catulli ac veterum illorum habet. Maeste! spondeo tibi, paucos in Europa (& est ingens poetarum copia, vt apum) paucos, inquam, qui meo quidem sensu sic scribant.

MELETIVS PEGAS

Papa ac Patriarcha Alexandrinus, Constantinopoleos Præses,

EPISTOLA

AD

IAN. DOVZAM.

HOrum omnium testem atque participem voluit Deus Opt. Max. Georgium filium tuum, cuius nobis adventus consolationem attulit non vulgarem; est enim iuuenis generosæ indolis, nihiloque à Patre te, viro & ingenio & eruditione pereleganti, degeneris; adde mores

mores candidos, progressusque in
literarum studio non contemnen-
dos : is secum attulerat literas Eru-
ditissimi hominis Simonis Simoni-
dis, quibus iuvenem commenda-
bat : erant hæ altera consolationis
mihi pars, &c.

IANVS DOVZA

NOROVICI DOMINVS

In Epistola

AD

GEORGIVM FILIVM.

SCias magnam me levamenti
partem eius doloris, quem ex
fratris tui obitu maximum meher-
cule ac gravissimum conceperam,
ex literarum tuarum lectione conse-
quutum. in quibus illud longè ac-
ceptissimum de Interpretis illius
Polonici, natione Armenij, do-
ctrinâ ac virtutibus quod scribis.

A 2

Nescis,

Nescis, mi fili, quantâ cum animi voluptate illam Epistolæ tuæ particulam ruminaverim, vbi non modo tanti viri faventiam vltro tibi oblatam gloriaris ac prædicas: verum etiam incomparabilis viri SIMONIS SIMONIDIS benevolentiaë fores iampridem tibi patefactas, aditum tibi porro ad doctissimi illius ac disertissimi interpretis amicitiam concinnasse. Maçte ista industriæ indole; Maçte tantorum virorum faventiâ. quam quidem ego pluris æstimo,

*Quam si me liquidus Fortune rivus
inauret.*

Et vero vtrumque meis literis audacter compellaturus fueram, si per negotia Reip. licuisset, ac gratias vtriusque nostrum nomine acturus. Merito utique ac lubens. Nunc cessator esse cogor, ac commodiori tempori hoc scribendi officium reservare. præsertim ad SIMONEM SIMONIDEM, quem virum ego
iam-

e 5

iamprius exscriptis editis AELIOPAE-
ne puta, atque odis pindaricis, tum
Ipoelis Paraphrasi illâ Poeticâ multo que-
sitissimâ, procul distans licet, & ve-
neratus sum & admiratus. O exi-
mium illum & mei stomachi varem! }
vtrique proinde me tua operâ de
meliore nota commendari, simul
apud illustrem Regis Polonici Le-
gatum, Castellatum dico Halicen-
sem, me insinuari, atque adeo in
gratia poni curæ habeas velim, &c.

GEORGIVS DOVZA

IN ITINERE SVO CONSTANTIS
NOPOLITANO

Pag. XIV.

H Vic urbi (de Leopoli loqui-
tur) plurimum me debere fa-
teor, quod hic cum SIMONE S
MONIDE hospitium & amicitiam
contrahere licuerit : qui vir quanto
Orchestrae plausu Parnassi callem in-

A 3

stite-

stiterit, è scriptis eius editis AELIOPAE-
ne videlicet, & Casto Iosepho, tum Ioe-
lis illà Paraphrasi satis superque con-
stare arbitror.

THOMAS SEGHETVS

AD

Virum Amplissimum

GEORGIVM MICHAELEM
LINGELSEMIUM

Serenissimi Electoris Palatini
Consiliarium,

*Cum ipsi inscriberet duas SIMONIDIS
odas priores.*

DVas haec odas V. A. præstan-
tissimo & amplissimo viro
HENRICO WOTTONIO, Britan-
niæ Regis ad Venetos legato, com-
municavit summus vir PAVLVS VE-
NETVS SERVITA; amplissimus WOT-
TONIVS mihi. Eas, numquam (quod
sciam)

sciam) editas, quod sapere supra hoc sæculum viderentur (adeò quidem vt cum Pindaricis contendere audeam, affirmareque nihil vñquam latinè in hoc genere par visum) publici iuris visum est facere; ne mala aliqua manus in servitutem vindicaret, & vt viri aliàs quoque celebris memoria conservaretur. Volui autem in tuo nomine apparere, vt grati mei in illum animi significatio aliqua extaret, cuius in me benigni tot exstant monumenta. De alieno liberalis fui, quod frivola mea excipienti nihil te dignum occurrit. Non es autem rogandus vt comiter suscipias, qui primùm visis adeo captus es vt vltro exemplum posceres. Tantum vero abest vt gratiam ipse conciliatum apud te eam præstantissimis versibus, vt contrà mihi ab ijsdem auctum iri putem. Tibi debet nostra ætas quod antiquis paria legit; SIMONIDÆ quod antiquitati non invidet. Vale V. A. &

persuade tibi, meritissimo tuo, omnia tibi in me licere. Hanoviae IV
Eid. Ian. cIo Ioc VIII.

SIMONIS SIMO-
NIDÆ

Odæ duæ.

THOMÆ ZAMOSCHIO

IOANNIS FILIO.

O D E. I.

S T R O. I.

THOMÆ, tu quidem nunc
Fesceris ævi lenibus auris,
Matris unicus lepor,
Mentem novellam lusibus
Lactans, neque dum sciens
Mærores curamq; severam,
Ætatis ignorantis letus satis.
Tuus interea sator in-

-victum

ODE I.

victum sponte offerre periculis
 Pectus audet, sanguineam procellam
 Belli arcens patria à sua.

ANTISTRO. I.

Aurea unde terras
 Pax tegat, illi gloria surgat
 Ad plagam volans poli.
 Consuesce iam nunc acribus
 Aurem domitare di-
 -ctis, & te tanto genitore
 Dignū incipe gerere. non Deorū tu audias
 Saboles melius patre præ hoc,
 Nes virtutum excelsius olim
 Culmen ascendas, neque latiorems
 Fortune invenias sinum.

EPOD. I.

Quamvis avorum non tibi origines
 Cum ipso nomine condita Polono
 Desint, vetustatis propage ab ultima.
 Sed genitor tuus
 Luce tanta se tulit ante cunctos,
 Præstinæ lumina omnium ut
 Credatur, primusq; dedisse
 Exordium stirpi inclytæ,
 Mortalium sortem exuperans, propior

Diis, superum ingenia amulus.

*Age, fili, non tu speculum te ad
Splendidius potes exigere, (rentis.)
Quam facta attentus servans recolensq; pa-
Ast pulcherrima rerum,*

STRO. II.

*Fama quae modo astris
Aequat, opaca nocte teguntur
Mox, iacentq; proruta,
Ni oblivionis invida
Nubem memor auferat
Musa. huius si me quoque suasit
Arcum vocalem Parca verax tangere:
Alacer tibi ego ambrosiam hanc
Defundam non paupere dextra.
Plenior tu olim avi animisque maior,
Splendores releges tuos.*

ANTIS. II.

*Limpidum per orbem
Celi oculum si mittere tentem,
Sole pulchrius nihil
Venabor in sudo die.
Regum neque glorias
Inter, quicquam laude Bathore-
-a maius emicat meam circa chelyn.
Columen*

Columen fuit ille & apex
 Summus rerum, quo auspice virtus
 Arduum calo caput efferebat,
 Florebant cata pectora,

EPOD. II.

Ibant feroces vulneribus viri,
 Placebantque sibi hostium cruore.
 Tuus sed omnes inter exstabat pater,
 Dans radios procul:
 Qualis ornus eminent inter ima
 Dumeta, eum sibi unicum
 Rex florem decerpserat, ex quo
 Suos honores neceret.
 Nec falsus illo presidio viguit.
 Seu fera munera militi-
 -a, seu pax iucunda vocabat,
 Ille acies quatere armifono
 Horrore, ille animos legū franare lupatis,
 Blandus, ferreus idem.

STRO. III.

Nomen ad tam amicum
 Regis humum prona venerare
 Fronte. origo maxima
 Vestri ex eo fluxit boni.
 Vestra is decora omnia

12 SIM. SIMONIDÆ

In lucem produxit apertam.
Ignotus auri lateat incassum niter,
Manus artificis nisi so-
-lers, ereptum carcere caco,
Divitum mensis, superumq; templis,
Grato munere deditet.

ANTIST. III.

Viveres saluta-
-re ô iubar, ô divine Bathoreû;
Non Polonia hostium
Ludus foret. non Dacia
Quondam tua sat potens,
Nunc fortuna, (eheu!) pila, supre-
-mis fluctuaret pressa tempestatibus.
Spoliata suo veluti
Navis rectore, equoris omnes
Fert minas, nudum latus his modo illis
Ægrè saucia cantibus.

EPOD. III.

Spiris modo illam immanibus occupat
Draco ingens, avidè sacrum cruorem
Pastus tuum, & funesta ricta latè hians.
Nec satis. impete
Se dedit nostra ad ferus vsque regna,
Gentesque vicinas ruit.

Haud

Haud impune, haud linquet involtam
 Pestem hanc manus Zamoscia,
 Hic hic mihi te, o die puer, memorem
 Da, quibus ad mala tanta vi-
 -is ventum; ut lapsum similem post
 Cautior effugias, neque tu- (puli ictum
 -am etatem temere affligas tanti ad sco-
 Mærens vulneris oram

STRO. IV.

Istius retracto.
 Nam macula hæc infestat amicos,
 Quando desinebat in
 Terris diurnare ille Rex,
 Dacis iuvenem suis
 Rectorem linquebat, ut ævum
 Positus tamen sub optimis tutoribus
 Ageret, melior quoad æ-
 -tas maturis surgeret annis.
 Quandiūq; istis steter institutis,
 Pulchre Dacica res stetit.

ANTIS. IV.

Sed reiecta postquam
 Imperia, excussūq; senile
 Est iugum, & licentia
 Permissa percussoribus

14 SIM. SIMONIDÆ

Ferri: subito in bonos
 Custodes deserviit ensis. (malis.
 Hæc porta (pro nefas!) data est tetrīs
 Velut aggeribus maria
 Ruptis, terras impete pleno
 Occupant, letosque boum labores
 Vastis gurgitibus ferunt.

EPOD. IV.

O quisquis istis consiliis modum
 Precinis, nimis ab nimis cruentum,
 Non sentis in tuum recasura hæc caput?
 Iustitiæ vigil
 Cuncta figit longè oculus, suisq;
 Apprendit ansis noxios.
 Dum sanctis deslectere quæris
 Fluxam iuventam moribus,
 Exoticis dumq; atteris opprobriis,
 Forte tibi ut pateat via
 Languentis vitam per inertem
 Tutior, ad saturandum animum
 Seu dulcedine prædæ, sceptri sive rapina.
 Idem vulnificus te

STRO. V.

Ensis abstulit. te-
 sum cecidit lectissimus una

Flos virum, patres boni,
 Fulmenta Daciae ultima,
 Hausti exitio aspero.
 Nam quis tum non credidit omnes
 Nervos ruentis amputatos Daciae?
 Iterumq; iterumq; tuam
 Appello blanda venia aurem,
 O mei regis genus, o Bathoreu.
 Vtcunque impia funera

ANTIS. V.

Excitata sunt abs
 Te, tamen immunem fuerat par
 Cedis atque sanguinis
 Servare fraterni manum.
 Hoc fonte tibi malo-
 -rum venere examina dira,
 Facemq; Tisiphone adfuit quassans nigra,
 Tua quae furis premeret
 Fata infestis, stare loco nec
 Aut pati tutam sineret quietem.
 Nam quisquis relegat tuae

EPOD. V.

Vita tot Euripos, tot inania
 Momenta, exilique cursum iniqui,
 Rerumq; coeptarum refluxus irritos;
 Dissipiat

Dispiciat liqui-
 do flagelli ultoris eam esse labem.
 Tu Marte quamvis ferreo
 Par primis victoribus ires,
 Regumq; te alta affinitas
 Bearet, istis praesidiis tamen ad
 Exitia usus es ultima,
 Paenè ad vana insomnia felix.
 Nunc tibi vix misera superest
 Libera sola fuga, latebra, obscuri q; recessus.
 Dii recto pede fortu-

STRO. VI.

-nam tuam reponant,
 Et placidi tandem aspiciant te.
 Nec tibi o sacrum caput
 O debite altioribus
 Orsis iuvenis, suo
 Quem Roma insignem colit ostro,
 Tractare clavum Dacia ingratis datum.
 Lacrimis oneror memorans,
 Quam te indigna morte peremptum
 Prado periurus rapide involavit.
 Quod monstrum prius execrer?

ANTIS. VI.

An dolos quibus te

Perculit

Perculit impurius veterator,
 Prodiditque victimam
 Innoxiam immiti lupo?
 An Punica iussa pel-
 -lacis, nexu regna vorantis
 Vicinia? an tuis perissi animis volens?
 Potiora minoribus au-
 -sus mutare, & quæ nihil ad te
 Attinent, aris melior sacerdos,
 Quàm regum solii capax.

EPOD. VI.

Portum senectæ sit mihi tangere
 Illæsa rate. naufragam iuventam
 Turbo protervus vexat insano mari.
 Nec sapere advenit,
 Post nisi exhaustis varia procella.
 Ille optimos cursus tulit,
 Aetatis per lubrica qui se
 Duci manus admisit senum,
 Modumq; fidis consiliis tenuit.
 Die puer, (tibi nam labor
 Hic sumptus) te mens mea querit.
 Te licet & genus & genitor, (suprema)
 Et gazæ, & decorent rerum incrementa
 Nec felicior olim

S T R O. V I I.

Te sit unico alter :
 Poscere nil præstantius a Diis
 Hanc tamen potes vicem.
 Mortalium ut germen sumus,
 Cunctis subeunda lex
 Fati, serò ut patre carendum
 Contingat hoc tibi, nec viros inter nisi
 Positum senii ipse satur
 Linguat, tuto & collocet ævo.
 Iam tibi latis spoliis onustus
 Vltus perfida nomina

A N T I S. V I I.

Advenit, tibi ista
 Præmia, mansuros tibi honores
 Congerens. viden' virum
 Quantus præit fama sonor!
 Visas acies fugax,
 Ille olim atrox non tulit hostis,
 Alienaq; affectans, suis agrè excidit.
 Avidam cohibere sitim,
 Et mensuram noscere habendi, (umbras
 Magno opus dignum Hercule. sæpe dum
 Maiores inhiat procax

EPOD. VII.

Fames, dolosis ingemuit cibus,
Et mala crepuit patens inani.
Sed tecta coniungemq; caram, prorsus ut
Nulla adit ambitu?
Vt Deum supplex veneratur aras?
Accepta dona illi ferens,
Incertum mansuetior an for-
-tior. Secundent perpetim
Quicumq; Divi te sibi conciliant.
O iubar, o columen meum,
O lux sola, invicte Samosci
Te te ego saepe bona cumulans
Affabor laude, & natis Helicone corollis
Cingam tempora amica.

GEORGIO ZAMOSCIO

EPISCOPO CHELMENSI,

ODE II.

STRO. I.

A *Ge grex sacer, mystæ inclyti,*
Quorum muneris est, Dei
Aurem carmine blando

B 2

Mul-

Mulcere, & eternam domum
 Enthea insonare voce:
 Adeste, atque fidis mea
 Servate nunc lenem modum,
 Dum novus ingreditur sacerdos
 Tempa hac, sacrum ut gestet tiara decus,
 Arisq; eam praesit per oram.

ANTIS. I.

Amore nam pectus meum
 Fixit gente Samoscia
 Cretus, cui ego totum
 Me debeo admissus cliens.
 Solis igneos nitores
 Non est nubibus invidis
 Extinguere. nec olim aurea
 Musa, suis meditata in antris,
 Quicquid venustum protulit in diem,
 Spernit vel hac vel altera etas.

EPOD. I.

Laude virtus se aestimat, & beatos
 Ponit inter, hoc breve
 Damnum ævi inde rependens,
 Si qui interim vir prodiit
 Gestans honores conspicuos lyra,
 Paucissimum quale est genus,

Vi pon.

Ut pondus huius nominis impleat,
 O dii quam tamen adibus
 Raris amicè admittitur,
 Omnes dum abuti illum expesunt,
 Gratis algeat ut tamen

STRO. II.

Contemptibus frustra improbis
 Attritus. mihi pestis hac
 Non illuxerit unquam,
 Samosciam ingresso domum:
 Qua modo unicus patet por-
 -tus virtutibus (heu nefas!)
 Passis repulsam sordidam.
 Sub numerum haut veniant arena
 Quae latè apricis littoribus iacent;
 Nec quot viros laude eminentes

ANTIS. II.

Summa educat Samoscius
 Splendor sit facile exequi.
 Hac Mavortia corda
 Producta venire ex manu.
 Artibus quoque imperandis
 Instructissima nomina.
 Hinc & senati fulgurant
 Culmina, consiliis adulti

*Patres: sacrorum hinc alma seges virum,
Antistites templis verendi.*

EPŌD. II.

*Vestra nunc pars emicat ō meam cui
Letus adfero chelyn,
Felix sorte Georgi:
De gente quamlibet tua
Non primus istam tu teris orbitam.
Prævit hoc vestigium
Vel nuper, exactam Gomolinus
Insistens pietatis at-
-que sanctimonie viam.
Vel ante cascis sæculis,
Sanguis vester ut evolat*

STRO. III.

*Procul vetusta origine.
Multi consimilem gradum
Insignes tenuere.
Sed ista maiestas sacri
Liminis, lacunar atq; hoc,
Castum qua inferimus pedem,
Vellit mihi aurem & submonet,
Quandoquidem pietas Samoscī
Divi hisce THOMÆ nomen honoribus
Mactum esse iussit, & sacravit*

ANTIS. III.

Splendoris admirandi opus :
 Thomæ præsulis ut meo
 Surgat gloria cantu.
 Qui sanguinis vestri fuit
 Germen , usq̃ tamen remoto
 AEvo, quando Poloniæ
 Pars Slessa Bresla crevit
 Teutonicas modo quæ inter urbes
 Avulsa nostris stat regionibus
 Adiuncta, tum superbiit pa-

E P O D. III.

-store tanto. nunc etiam revolvit
 Famam honore candido ,
 Et charta celebri ornat.
 Fuisse nobilem artium,
 Fuisse fluxos frangere qui asperis
 Mores lupatis arduus
 Calleret , indignantia odia immemor ,
 Virtutem acer ad unicum ,
 Ire obviam raptoribus
 Acer lupis , nec ultimam
 AErumpnam impiger aggredi,

STRO. IV.

Vel usque carcerem ad tetrum.

Tantum exceſſerat impius
 Hostis triſtibus iris,
 Ut raptum ab aris optimum
 Traderet ſenem in catenas,
 Fœdiſque acciperet modis.
 Per arduum callem vie
 Tendere ad emeritos honores
 Samoſcium eſt. exercita poſt tamen.
 Fortuna per verum laborem

ANTIS. IV.

Fixo manet conſtans pede.
 Quondam hac ſorte atavi vigent
 Provec̄ti, neque fatum
 Mutavit in nepotibus.
 Nonnihil beatius te
 Auxit, muneribus datis,
 Sudore partis (Gratia
 Non fugiunt animum tuum, nec
 Sumes ſuperbus quæ tibi fas vetat)
 Sudore partis eius, in quera

EPOD. IV.

Tota nunc moles patria recumbit,
 Publicaꝗ onus rei.
 Durus tu tamen vrge,
 Et te exige ultro ad aſpera.

*Iustum & laborem premia post cape ;
 Ne te extulisse vel pudor
 Obrepat illi qui sibi debita
 In te munera contulit ;
 Fortuna vel mutet fidem ;
 Quam continere a quo gradu
 Olim grandius est opus.*

THOMÆ ZAMOSCIO

CAPITANEO KNISINENSE

ODE III

STROP. I.

M *Vsa, veritatis aruum
 Recto sulco findere par est ;
 Præcipuè iuvenilem apud aurem,
 Quam blandiens susurrus è mentis statu,
 Perniciem trahit in pudendam,
 Amore sauciam sui,
 Fallacibus præconiis inescatam.
 Tu committere noli,
 Mendaciorum ut nos temerè arguat
 Vlla etas, speculo quæ velut in nitido
 Olim reddit conspicuas facies*

B S

Di-

Dictorum ineptè aut naviter.

ANTIS. I.

*Solis at inbar, per amplum
Æquor cæli, lampade aperta,
Flammivomum radium iaculantis,
Rectis oculis obtutibus non suscipit,
Ignibus ex nimis tenebras
Et cæcitatem quin trahat.
Imaginum quod levitas, vel undarum
Splendor temperat aperte,
Benigniore[m] visibus exhibens
Vim flammæ, & reprimens oppositis veluti
Lentis umbris, aspicere ut liceat
Solis facem pulcherrimam.*

EPOD. I.

*Tu quoque, o vitæ inbar, o supremum
Sidus, inclita veritas,
Blandius insinuas capacem
Aurem tui, velo super
Condita, dulcè agitans intus amaritiem.
Qui tuos vultus ferat irretorto
Lumine, hunc labor superare longè
Promas fulminis alites.
Vitabo ego procacem,
Odi creatricem, insolentiam lingua,
Quum*

Quum me cupido flexanima impulit
 Affari unicum alumnum, (latre
 Tentantem primam pennam proferre vo-
 Insolito, & inde erumpere carceribus

STRO. II.

Gestientem aperta vite
 In spacia, ingentesque recessus.
 Magnanimi soboles genitoris,
 Qui portam Olympi contigit virtutibus
 Intrepidis, patrie parentis
 Nomen potitus arduum,
 Te Thoma, te fili optime, optimo voto
 Fidus prosequar augur;
 Vestigium si ponere in orbitam
 Contendas patriam, culminaq; illius ap-
 prendas laudum; non labor Herculeas
 Ultra columnas tendere

ANTIS. II.

Sit tibi suprema meta.
 Hec utinam conatibus olim
 Ritè tuis se præbeat æquam.
 Nec vana spes nos fascinat, pulchris super
 Principiis, quibus indolem sci-
 -tè perpolivisti tuam.
 Fundamine hoc iacto, nihil caducum, ni-
 -hil

Nil structurum humili orsu,
 Quin editurum splendida nominis
 Sacrarum & virtutum decora omnigena.
 Quum nec parte ista tibi provida mens
 Cari parentis defuit.

EPOD. II.

Qui licet fatis raperetur, & te
 Orbitatis in aspero
 Linqueret, ancipitiq; lapsu:
 AEtatulam tamen tuam,
 Et studiis, & rectoribus applicuit
 Sedula cura tibi comparatis,
 Qui manum fidā ad genus omne splendo-
 rum nossent tibi porgere.
 Nec tu sequax bonis tu-
 -is defuisti; quin labore perstante
 Ad templa doctrinae ardua vectus es;
 Culturamq; iuventae
 Musarū in gremio posuisti; strenuus idem
 Fingere te duri Martis ad arbitrium.

STRO. III.

Quod satū venit benigno
 Natura, aut divinitus haustum est,
 Hoc regnat, longeq; relinquit
 Artes minores anxia solertia.

Sed

*Sed neque vitigenus latex, nec
 Fœcunda frugibus sola,
 Sine adiuvante germinant ope externa.
 Sic coniurat amice
 Manusq; nostra debita navitas,
 Nativoq; ortu copia luxurians,
 Connexa ut vinclo vigeant gemino
 Humana cum caelestibus.*

A N T I S T. I I I.

*Herculis nec alta virtus
 Ex Iove quamvis creta parente
 Aetherea se ab origine iactat,
 Citra magistri se extulit peritiam:
 Quin ferula puer ille pressans
 Subduxit usq; dexteram:
 Linumq; doctorem modestus expavit
 Formantem arte severa
 Os, atq; sensus pectoris igneos,
 Et modo frangentem freno animũ rigido,
 Lora interdum liberiora habili
 Dantem lupato: quo ferox*

E P O D. I I I.

*Suesceret iussus domitari amicis,
 Seque blandior orbitam
 Mittere cogeret in patentem.*

Simul

Simul nec Eumolpi manus
 Nec moduli citharæ, nec lyra grandifona
 Defuit, motus solita impotentes
 Sistere, & mentem reparare amœnam.
 Cessavit neque roboris
 Cura interim, nec acre
 Mavortis imperterriti rudimentum.
 Fallente longe certus arundine,
 Quodq; excelleret arcu (artus
 Latifero, Eurito didicit monstrante; quod
 Intrepidus lucta, castibus & latera

STRO. IV.

Expedita non negaret,
 Torvo ex Harpalice impiger hausit;
 Indomitos agitare iugales
 Amphitruonis patrius docuit amor.
 Nec puduit residem senectam
 Nati inventæ impendere;
 Dudumq; lento sordidos situm currus
 Prompto extergere ludo.
 Quis nescit armis Castora maximum?
 Sive hostem ferro sternere, sive dolo,
 Seu structas exponere campo acies,
 Seu tuta castra condere,

ANTIST. IV.

Aut vafram fugam aucupari
 Militiæ anceps posceret usus.
 Idem eques, idem comminus hasta
 Ire bonus radiante vultu,
 Ensemq; fulminare mistis stragibus,
 Ictusq; scuto fallere.
 Tunc sors iniqua patrio solo extorrem,
 Opportuna sed armis
 Alcida, ab Apo vexerat inclita;
 Ut præsto esset, qui talia munia con-
 ferret divinum in iuvenem, & teneram
 Duraret asper indolem.

EPOD. IV.

Qualis herboso riguæ refectus
 Ripa margine flos nitet,
 Quem radio recreat benigno
 Sol almus, & rore educat,
 Aurisq; aspirant egelidis Zephyri,
 Curæ nec deest sollicita puella
 In dies cultricem operam afferentis.
 Sic per congrua splendida
 AEtatis incitamen- (gem.
 -ta invictus olim Heros migrabat ad fru-
 Matura sed cum flore genam novo
 Puber-

Pubertas redimibat, (hiberi;
 Ardua nec poterat patrio lare mens co-
 Versabat q̄, animum precipiti stimulo

STRO. V.

Gloria recens cupido;
 Tunc sonipes veluti satis alta
 Ad praesepia passus herile
 Imperium, strigilimque acutam,
 Duellica si se tuba raucus sonor
 Latè extulit, iam nec pede
 Constare tranquillo, nec aure non mora,
 Nec vinclis retineri
 Quit amplius; quin pulsat identidem
 Auras hinnitu clarifono, & properos
 Spernit custodes, lacera implacitus
 Repagula extra provolans.

ANTIS. V.

Sic domo gradum efferebat
 Alcida ardor, mox tenero unguis
 Obvia monstra avidus domitare,
 Latum animo immodico capessens
 Orbem. pavoris tum senex Linus, simul-
 -que plenus excelsa spei,
 Suspensa volvens gaudia anxio corde,
 Sic affatus alumnus

Sermone fertur candidus aureo.
 Fili, dum patrio limine te acceleras
 Efferre, & vitæ æquor in ambiguum
 Insuetâ tendis lintea;

E P O D. V.

Accipe hæc nostri monumenta amoris
 Limen hoc, pede quod teris,
 Quodq; relinquere gestis, omnem
 Ad vitam habet primarium
 Momentum; qualem te facie aspicien-
 -dum dabis prima, reliquos in annos,
 Tali te, ævi iudicium sequetur.
 Pulchrum splendida frons opus
 Insignit, atq; honorem
 Diffundit in totius adyta structure.
 Proinde partes verte oculum vigil
 In cunctas, tibiq; instes (eptam,
 Attentus censor, nequid leve, ne quid in-
 Ne quid committas ludibrio expositum.

S T R O. VI.

Quum latus tuum tegebat
 Nostra cohors, nunquam monitoris
 Fidi cauta voce carebas.
 Nunc mare velivolunt petit tu-
 a navis, excipienda tempestatibus,
 C Et tur-

Et turbinum vasto agmine, (illuc,
 Trahetq; te discors modo huc, modo aura
 Fallentq; ipsa gubernata.
 Nec saxa deérunt perfida, nec latens
 Sub cæco scopulus marmore, littoraq;
 Fraudem intendent obvia, sæpe etiam
 Tranquillitas blanda obruet.

ANTIS. VI.

At tibi cavenda nulla
 Tantopere est rapidissima Syrtis,
 Nulla navisfrago ore Charybdes,
 Quantum animi malesana labes,
 Procax voluptas. hæc veneno te suo
 Si læserit; non amplius
 Vllam salutis spem potes tibi optare:
 Quin inglorius ævum
 Turpe supinus desidia inquines,
 Vivaq; obscænum mancipium, neq; te
 Vel nomen, vel per celebres tituli
 Exemerint opprobrio,

EPOD. VI.

Ne pudor prostes, populiq; sanna.
 Huic propinquior altera
 Nec levior studiis nocenda
 Vitanda erit pestis tibi,

Blandus

Blandus adulator, nomine amicitia
 Splendidum fallens, scelerum magister
 Vnicus, fraudum calidus repertor:
 Quem sanctissima veritas
 Solum disertim abhorret,
 Virtusq; torvo spernit execrans vultu,
 Et fida amicum turba fugit procul.
 At dispendia rerum,
 Labentesq; domos, fortunarumq; ruine,
 Sumptusque immodici, pravaq; luxuries,

STRO. VII.

Poneque imminens egestas,
 Non dubio passu comitantur.
 Nec te decipiat nimium tu-
 -i precium; licet examusim
 Industria felicibus prestes bonis,
 Nostraque cura creveris (quavis,
 Tam pulchre, ut anteire te haud queat
 Seu fandi expetat usum,
 Seu expeditam res sapientiam.
 Nec simulacra istac militiae genita
 Inter lusus, & studia artificum,
 In angulo atque umbra domus,

ANTIST. VII.

Spiritus tibi superbos

Suppeditent; ut protinus audax
 Mittas te in temeraria damna.
 Multa prius capias oportet
 Ipsa ex arena, multa discas admovens
 Manum, & scientes consulas,
 Credasque demum te peritia experta;
 Festinansq; retentes
 Pedemque morantem; nec simul omnia
 Coneris; neque vota aspera precipites;
 Nec rumorum frigida nomina se-
 -teris, salute præ rata.

EPOD. VII.

Qui sibi dux esse via irrepressus
 Possit, hunc ego Diis parem,
 Nec genere ex hominum putabo.
 Mortalium sors mutuo
 Alternæque vicis nititur auxilio.
 Ille ter felix, meliore qui se
 Parte tutatur, neque vana vulgi
 Ad consortia convolat:
 In putridum neque incli-
 -nat parietem, lapsu obruendus alieno.
 Ducem leonem, dama etiam timi-
 -di acri ardore sequuntur.
 Futilis at ductor vasorum corda leonum
 Fraguit

Frangit, & in fœdum deiicit exitium.

STRO. VIII.

Tu viris ubique adhere
 Fortibus, exemplamque modumque
 Ex illorum laude capeſſe,
 Et ſequere impete pertinaci.
 Laboribus, periculisque ſtrenua
 Virtus emi deſiderat,
 Nec gloria impertit decus, niſi exauſta
 Poſt certamina mille,
 Omnemque mollis reſpuit otii
 Languorem, ſemper conſpicua egregio
 Sudore, inſtans ſemper ubique ſibi,
 Nec larga ſomni, non cibi,

ANTIS. VIII.

Vulnerum neque abſtinens: quin
 Ipſam gaudens ſpernere mortem,
 Iam mihi lato in pectore geſtit
 Mens auida, & cythara loquaces
 Chordas retractat, laudibus ſeſe tuis
 Olim ſonoram comparans.
 Iam te tuor pulcherrimo cruore auctam,
 Monſtrorum domitorem,
 Pacem ferentem, atque aurea ſecula
 Orbe pacato; iam facies ſclerum

38 SIM. SIMONIDÆ
Dire absistunt; iam mala diffugium
Discordiarum turbina.

EPOD. VIII.

O mihi tantum senii supersint
Non brevissima stamina;
Ut satiare oculos tuorum
Satiare factorum queam.
Tum me nec turbet funeris atra dies,
Dulce nec solis iubar hoc moretur,
Letus ad metas veniam sepulchri,
Fameq; hi digiti tue,
Voxque immori haud recusa-
bit. Hec profatus Linus ore cygneo,
Manante largo sollicita gena
Fletu, non sine mistis (alumnus,
Latitia auguriis, cupidum emittebat
Amplexuq; heres, multa etiam atq; etiam

STRO. IX.

Submonebat, & senilem
Anceps solabatur amorem.
Nec mihi sit, iucunde Zamosci,
Deterior senii receptus,
Ut conquiescam olim in tuis virtutibus,
Fatigue tangam terminos,
Laudum tuarū, atque inclyta satur fame,
Sentis?

*Sentis? quanta vocat te
 Procella rerum? quo tonitru ruat
 Horrida tempestas? non tibi sese aperit
 Prima frontis vestibulum facile;
 Sed ultimo discrimine*

ANTIS. IX.

*Patriæ involuta damna,
 Vim rigidam induere, atque salutem
 Duris suadent querere in armis.
 Concipe iam iam animo virilem
 Fidentiam; et atemque te supra exere.
 Periculum ingens negligit
 Evolvere annorum propagines longas.
 Hortatu obvia quæque
 Non differendo nomina convocat.
 Nec parcit iuvenum pectoribus teneris,
 Nec fortuna purpureas refugit
 Sedes, superbam vel domum.*

EPOD. IX.

*Nunc ferox iam te somipes parata
 Sublimen accipit aureo
 Stare loco inscius, & lupatum
 Labro remordens. ast ego
 Cū cytharâ & votis te sequor, atq; viam
 Flore Musæo tibi sterno, soles*

42. SIM. SIMONIDA

*Candidos illos cupidus videre,
Qui te, tum mihi sospitem
Reddent, adorea auctum
Pulchra duelli, fortibus vigentem ausis.
O dii, Polonæ cura quibus rei
Permissa, o prohibete (ruinas,
Æternum opprobrium, tristesq; arcete
Et pacem nostris reddite temporibus.*

ILLVSTRI VIRO,
STANISLAO COMI-
TI DE TARNOVV, CA-
STELLANO SENDO-
MIRIENSI, BVSCEN-
SI CAPITANEO.

CASPAR SOLCIVS S. D.

SIMON SIMONIDES avunculus
meus, pro debita pietate, erga
Heram suam, Barbaram de Tarnovv,
& morti eius interfuit, & funus car-
mine prosequutus est. Id quoniam
nondum in manus hominum per-
venit, iniuriam fieri puto, immor-
talitate

talitate dignissimis virtutibus , & memoria tantæ Heroïnæ. Est quidem Simonides , vel modestior, vel negligentior scriptorum suorum æstimator , atque vt ita dicam , scit parere , nescit partum tollere. In hoc carmine ferre eius mores non potui ; & , vel illo invito, edendum duxi. Credo optimis iudicijs, elegantiam suam æternitati approbabit. Tibi verò Illustris Heros , illud offero; tibi enim præcipuè debetur; qui talem filiam & produxeris , & amiseris; vt hinc, vel dolorem, si quis adhuc ex morte illius residet , abstergas; vel lætitiã , quam ex eius sanctissimis moribus semper percepisti , cumulationem referas. Bene vale Illustris Heros , & me inter clientes tuos repone.

MANES
 BARBARÆ
 DE TARNOW,
 AD
 THOMAM DE ZAMO-
 SCIO,
 FILIVM VNICVM.

Non lachrymis, neq̄ enim lachrymis, sanz
 etissima vita
 Digna mea est, cineres excipe, nate,
 meos.

*N*ève tuum luctu crucia miserabile pectus.
 Nam miserum causa non decet esse mea.
*I*psa ego iam cœli regionibus alta capesso
 Otia, letitiisq̄ omnibus ingredior,
 Diviniq̄ fovet piæ me indulgentia amoris,
 Et niteo, qualis lucida stella nitet.
*H*oc merui. meruit potius, qui totius orbis
 Sive sator dici, sive redemptor amat.
*I*llum ego perpetuo, dum vixi, sedula honore
 Percolui; cultu nunc fruor vsque meo.
*A*Etreasq̄ domos habito, cœlestia regna,
 Et potior vultu, luminibusq̄ Dei.

Quo

Quo nil limpidius, quo nil felicius vsquam est.

Mortales sensus quod procul exuperat.

Nec sat mente potest, nec visibus vsurpari.

Tale ædum lenis cœlo agitat pietas.

Nec tu finge tibi quicquam lacrimabile de me,

Nec tetricas curas, concipe corde tuo.

Quin potius, studioq; pio, vultuq; sereno

Prosequere, & fatis linguâ animoq; fave.

Atque mei similem factis te equalibus opta,

Condignasq; istas redde mihi exequias.

Sed non plura tibi de me. Sat femina laudi,

Sat fame debet, si qua silere potest.

Me pietas, me religio, me candida mentis

Simplicitas, Divûm me timor ingenuus

Commendet, tibiq; exemplo proponat amico,

Hac mihi te similem parte vigere abeo.

Cætera de Genitore tuo, fortissima facta,

Et vitæ illustrem percipies modulum.

Pæne mihi falli dicto evenit: ante Parentem,

Quod pietate mea me tibi proposui.

Ille quasi inferior præ me langueret in illa,

Dictum hoc est à me femineo ingenio.

Virtutum quoniam nobis angustior vsus

Constat; vix una si satis instruimur,

Hæc solû primâ, hæc summâ superare putamus,

Querimus hac aliis posse præire viam.

Vt iactabundas etiam contingat haberi,

Et velle insignes equiparare viros.

Sed meliore viros ditavit copia cultu,
 Frustra illis sexus se minor anteferat.
 Nec tu tam nostris avidos, dulcissime fili,
 Quàm desige oculos patris imaginibus.
 Ille tibi exemplar virtutum, ille vnicus autor,
 Duxq; sit eximius, normaq; perpetua.
 Seu pietatis amor, cœlo te afuescere mentem
 Fosset, sola Patris prævia sit pietas.
 Non illo quisquã gravior, dum accedere Divo s
 Iret, non ficta religione soleus.
 Factq;, lucentemq; animum, tendebat Olympo,
 Innocuã sperans mente placere Deo,
 Plus, quàm dictorum fucis, specieq; reficta,
 Et vultu qui se venditat esse probum.
 Quanguã illum terræ non rarò affligere corpus,
 Vidimus, & nudo sternere membra solo,
 Dum se humilitè quærit summo posuisse Tonanti,
 Et servum se eius proicit ante pedes,
 Nil memor illustres titulos, nil splendida gesta,
 Nil aurum, & vitæ somnia, divitias,
 Cuncta ferens accepta Deo, pronissimus illi,
 Illi aptus toto corpore, tota anima.
 Quid referã sumptus, quos largè effudit honori.
 Divino, grato pectore munificus.
 Testantur molestemplorum, atq; ardua tecta,
 Testantur templis addita tot decora,
 Totq; sacerdotum lectissima complementa,
 Musarum domus divite dote satæ.

Et mibi

Ut mihi non nullas veniat pudor : omnia caelo
 Dum videam nostri facta manere viri.
 Nec morte illius stingui : quin vsque vigere,
 Usque novis semper crescere germinibus.
 Nostra autem , quamvis studio composita fidei,
 Quamvis non sumptus indiga , non opera,
 Tantisper mansere, quoad mihi vita manebat.
 Mortua dum filii , consilium simul.
 Premia digna tamen , caelo gratante recepi,
 Fame non potui posthuma ferre bona.
 Nempe hoc femineae non est opis ; incluta rerum
 Victuro monumenta edere cum genio.
 Quare age, ne Patris exemplis, dulcissime fili,
 Vsquam te amoveas, nec meliora petas.
 Imprimis pietatem eius, superumq; timorem
 Exequere , hinc eius cuncta repose bona.
 Hinc illi pleno locuples opulencia cornu
 Manavit, rerumq; aurea prosperitas.
 Hinc animi, victrixq; manus, magniq; triumphus,
 Hinc splendor toto nominis orbe volans,
 Ut patriae pater audiret, columenq; Senati,
 Ut fulmen belli , ut praesidium populi,
 Et Regum praefulciret nutantia sceptris,
 Corculum ut illorum delictumq; foret.
 Non alio sese sapientia pectore fudit
 Vberius, non fors optima consilii.
 Non studium rebus semper conforme iuvandis,
 Sive forent certa, sive forent dubia.

Vt Res

Ut Regni oraclum floretet, & anchora tuta,
 Cælo deveniunt tanta favente bona.
 Nunc etiam (sed fata vetant, arcana polorum
 Prodere) nunc etiam maximus inter eos,
 Heroùm qui altis virtutibus enituere,
 Inter eos cælo maximus aspicitur,
 Divinæ fulgorem maiestatis adorans,
 Sidereæq; augens agmina militiæ.
 Te quoque nunc spectari ab eo, curamq; iuventæ
 Indulgere tuæ, sit tibi certa fides.
 Et meminisse potes, sed enim meminisse necesse
 Quam conformando sedulus in puero
 Te fuerat, non tam patris, quam penè magistri,
 Custodumq; omnes exuperans operas.
 Non tecum lallare, aut balbutire pudebat,
 Non tenerum os primis fingere litterulis.
 Ast ubi iam vocis latine, vocisq; pelagæ,
 Audebas primas promere primitias,
 O illi quantum solamen, gaudia quanta,
 Quanta voluptatis signa repente dabat.
 Tecum commemini plenæ letissimamense
 Tempora, tecum vitæ otia conterere,
 Et tecum garrere aliquid, semperq; monere,
 Aetate quod & hanc, quodq; aliam instrueret.
 Tantum ille insignè Musis tribuebat honorem,
 Post Divos illas præcipue ut coleret.
 Et solas commendaret, solasq; vocaret
 Ornamenta sua, & delicias animi.

His solis credisse, his enituisse magistris,
 Sapè fatebatur, teque rogabat idem
 Sentire, atque illis iustum præbere laborem,
 Nec vita spatium ponere de manibus.
 Fac præcepta Patris memori sub corde recondas,
 Præceptis parere, hoc coluisse Patrem est.
 Et bene habet. celsò quoties despectat Olympo,
 Doctorum inque choro te videt esse virum.
 Grataturq; tibi, secumq; volutat opimas
 Spes, spondens fore te mox sibi consanilem.
 Fallere non debes iustissima vota Parentis,
 Quæis materna etiam, iungo ego vota mea.
 Iamq; vale, eternumq; vale, dulcissime fili,
 Sisq; memor Matris, sis Patris atq; memor.

EPITA-

EPITAPHIVM.

BARBARA DE TARNOW

IOANNIS DE ZAMOSCIO RE-
GNI POLONIÆ CANCEL-
LARIJ ET EXERCI-
TVVM SVPREMI
PRÆFECTI

CONIVNX.

IN CONIVGIO LENISSIMA
MODESTISSIMAVIRI ET SOBOLISSIMA MAN-
TISSIMA.POST CONIVGIUM AD SANCTI-
TATIS MIRACVLVM RELI-
GIOSISSIMA.IN IPSO ÆTATIS ET FORMÆ
FLORE VIDVA CONSTAN-
TISSIMA.AD VITAM ÆTERNAM CVIVS
ERAT CVPIDISSIMA
MIGRAVIT.ANNO CHRISTI M. DC. X.
XXVII. APRIL.*Esse memor Matris Thomæ dulcissime fili,
Sis similis Patri. Fortia facta cole.*

SIMON

SIMON SIMONIDES
 THOMAE SEGHE TO
 BRITANNO S. D.

SVavitatis tuæ aculeum mihi reli-
 quisti, atque id moribus tuis ad
 omnem humanitatem natis. Liben-
 ter enim regustare soleo consuetu-
 dinem illam, quâ tecum Samoscij
 usus sum. Nam opera, quam in
 Musâ meâ illustranda posuisti, ma-
 gni beneficij instar est, vt tibi du-
 plici nomine obstrictissimus sim, &
 amicitia, & gratitudinis. Sed qui
 fit, mi Seghete, vt de te & à te ni-
 hil habeam? An tu ex nostris regio-
 nibus pedem extulisti? an alicubi in
 solo loco hæfisti! vbi, de nobis nihil
 audias, nihil requiras. Vbi vbi es,
 ego te tamen requiro & vestigo. Lu-
 culentius ad te scribam, quum didi-
 cero, quo loci te collocaveris. Nunc
 chartæ huius iacturam facio: etiam
 carminis, quod ad te mitto: siqui-
 dem

dem genus hoc visus es amplecti.
Bene vale. Cernenani. Anno 1612.
Decemb. 10.

SIMON SIMONIDES

THOMAE SEGETHO BRI-
TANNO S. D.

SEro tuis respondeo : factum
hoc perpetuis occupationibus
meis , quibus hactenus distinebar ;
tum itineribus , ex quibus nunc de-
mum hos aliquot dies respiro. Pro-
ieceram me in quasdam prensatio-
nes : atque , vt verius dicam , in pro-
curationem otij : nempe vt post tan-
tam iacturam ætatis , quam in aula
feceram , tandem aliquando mihi me
restituerem , & totum Musis me da-
rem. Itaque dum ex istis senticetis
extricor , prensandus , adeundus , ex-
orandus fuit non nemo. Videor
non lusisse operam , & iamiam in
portu constitutum me existimo.

Quan-

Quanquam mihi ætas ingravescens
 iam pridem incubuerit: sexagesimum
 enim annum prope attigimus: ta-
 men benignitate Deum nec valetu-
 dine improspera utimur, nec viribus
 usquequaque deficimus: vigorem
 insuper animi eum sentimus, ut ἀκ-
 μην sive ingenij sive industriæ hanc
 mihi nunc demum affulsisse facile
 intelligam, nec dum laboris aut stu-
 dij diminutiunculam ullam experi-
 mur, quia incredibili quodam ar-
 dore & temporis parsimoniam exer-
 cemus, & in libris propè perenna-
 mus. Laudatiunculâ hanc mei ideo
 apud te effutio: primum quia in si-
 nu amicissimi hominis: deinde ut
 gaudeas, quod ita vitæ meæ ratio-
 nes subducendas fategerim, pro-ut
 tu me plenissima boni effectus epi-
 stola sive hortari, sive monere, sive
 exorare visus es. Laudibus tuis,
 quas in me ὄλω τῶ θυλάκιω effundis,
 plane erubui & pressi conscientio-
 lam meam: immo ut ille in orche-

D 2

strâ

*Hæc hic autoy & de se
 idem m. de se p. d. d. g. g. g.
 qui hæc possidet, dicitur*

strâ fortis equus ; quanquam senio
 confectus arrexī ὄρον ἔς & audeo
 sperare , expectationi tuæ me satis-
 facturum. Iuvenilia mea quod eden-
 da proposueris, obsequar amori tuo,
 non iudicio meo : ego enim blattis
 & tineis iampridem illa damnave-
 ram. Tamen tamen, parendum tibi
 est, & conquista alicunde mittentur
 ad te propediem: nam negligenti-
 am aut vilitatem hac in parte mei,
 non est, quod apud te excusem. Is
 sum plane qui scriptiunculas meas
 nunquam tanti esse putaverim, ut
 ævi oculos sustinere possent. Sed
 ne nimium crudelis in me esse vi-
 dear : quales quales isti libelli, vel
 reiecti vel repudiati à me, quando
 tu ita vis, in lucem, quam semel
 aspexerant, iterum prodeant. Tu
 ut tutelare numen illis sis, etiam at-
 que etiam cogita: ego hic, ut ait ille,
 post carecta latuero, tu in sole &
 arenâ vapulabis. Verum enimvero,
 si te studium hoc erga me & musas
 meas

meas non deserit ; te imposterum
scriptorum meorum vivus volens
 Junonem Lucinam dico, creo, nun-
cupo : per te & ex manu tua eant
 dias in luminis oras , per te vitam
 accipiant, & si ita genius vel meus
 vel tuus annuerit , vivant & ætatem
 ferant. Non est, quod dubites , ne
 te illorum copia non expleam ; ita
 nunc totus lecturio & scripturio.
 Interim humanitate & amicitia tuâ
 mirificè conquiesco. Sed heus tu
 Elegiam hanc vide: amabis illam, si-
 quidem Iacobum Sobescium amas,
 juvenem spectatissimæ indolis, vir-
 tutis, eruditionis, quæ bona tanto
 in illo illustriora, quanto rariora in
 summâ fortunâ. Ego insuper habeo,
 quod ex illo gaudeam : alumnus est
 disciplinæ meæ ; tam pulchre pro-
 cessisse, serio triumpho. Bene vale,
 brevi iterum meas expecta: ego iti-
 dem tuas exspecto. Illustris Mare-
 schalcus mutationem transmittendi
 inter nos curabit, vir priscae huma-

nitatis, atque erga bonas litteras benignissimus. Iterum vale. Hoc amplius. Clarissimo Vackero cupio me insinuari: fac amabo amici officium, & commendatiunculam mei ad hanc epistolam, quâ illius amicitiam ambio, adiunge. Cernenani. Iunii 13. Anno 1613.

IACOBO SOBESCIO
MARCI PALATINI LVBLI-
NENSIS F.

R Edditus est patrijs tandem Sobescius oris,
Vnica magnarum cura Samosciade.
Non, si illi fratrem germanum fata dedisset,
Tanta avidus reducere letitia exciperet,
Vt nunc vnanimi sospes gratatur amico,
Nec potis est presso gaudia ferre sinu,
Quin vsq; iniectis amplexibus obuius heret,
Atque ipsam gestit pandere penè animam,
Omniaq; effundit cumulati munera amoris,
O rare magnum fœdus amicitie!
Scilicet hanc Musæ sanctis aluere sub antris,
Candor & à teneris nutrit vnguiculis.
Et paritas morum iusto provexit honore,
Et nullo lapsu contemnerata fides.

Quin

Quin ipsi primævo ortu in se vère parentes,
 Nam quantum Iano Marcus amatus erat,
 Quamq̃ fuit Marcus sincere obnoxius illi,
 i agina non isthæc dixerit ore brevi.
 O genus heroûm, ô nostri duo numina seclî.
 Vos tamen heu nimium mors properata tulit.
 At soboles vestro de germine candida mansit,
 Candida, non vestris disbita ab ingenijs,
 Invictasq̃ simul virtutes æmula vestras,
 Et simul insignes æmula amicitias.
 Quantum sese illis hilarasset vestra senectâ?
 Quanta oculis fluerent gaudia, quâta animo?
 Hæc vos læta tamen claro vsurpatis Olympo,
 Non claudit cæcis omniâ mors tenebris.
 Quin sole in puro, radijsq̃ perennibus orbem
 Hunc inum, vestras aspicitisq̃ domos,
 Gaudetisq̃ istos iuvenes vestigia vestra
 Imprimere, & nâvis vivere pectoribus,
 Mutuaq̃ inter se consortia nectere vite.
 Fas mihi sit Musæ grata referre mea.
 O senium, ô mea tot spargentes tempora cani,
 Multa equidem vobis debeo, lucis amans.
 Quòd mihi tã pulchros servastis iugiter annos,
 Nec mea dum tellus lumina pressa tegit.
 Vt liceat vivo salatia tanta potiri,
 Quanta ipsi optarent, qui genuère, patres.
 Et spes non vanas studio depascere opimo,
 Et patriæ certis se recreare bonis.

Omnia nam cum sint mortalibus edita seclis,
 Dispereantq; vrbes, dispereantq; viri.
 Nec regum, nec regnorum stent libera fata,
 Cunctaq; versantur continuo interitu.
 Hoc se nature tamen exactissimus ordo
 Sarcit, & hinc rerum germina perpetuat,
 Quod quæ deciduo tandem sunt sine perempta,
 Illis succrescunt mox alia atque alia,
 Et se substituunt quasi subducentibus vmbribus,
 Eaq; novo gaudent surgere seminio.
 Sic nova, sub ramis se subijcit arboris altae,
 Fraxinus, inq; locum matris opaca salit.
 Sic pereuntq; greges ovium, crescuntq; vicissim.
 Sic genitricem exest vipera nata suam.
 Vnda velut rapidis, sibiq; incumbentibus vndis
 Perpetuo lapsu se in mare præcipitat.
 Sic genus humanum semper variante propage,
 Alterum ab occasu pullulat alterius.
 Hoc plerunq; tamen vitij intercedit, vt ortus
 Inquinet egregios, deterior soboles,
 Degeneresq; edat fetus inmithior ætas,
 Semper & in peius labe fluente ruat.
 Herdum vt gnati noxæ, pestesque notentur,
 Vulgatumq; nepos, audiat opprobrium.
 Illos felices nimium, nimiumq; beatos,
 Illos divini germinis esse reor,
 Qui potuere suis innoxia semina natis
 Inserere, & nulla linquere sorde domum.

Nobilibusq̄ incrementis se se evexere,
 Qualia vix magnis se sociant opibus.
 Namq̄ opibus convasandis, atq̄ anxie habēdis,
 Dum noctes, totos invigilantq̄ dies,
 Dum summa in nummis vitæ ornāmēta reponūt,
 Hancq̄ vnam natis dant animam, atq̄ animū,
 Materiam fastus tumidi, luxusve pudendi,
 Et quæcunque pati prava libido solet;
 Sanctior interea virtus, & splendor honesti,
 Durior & morum regula deseritur.
 Hinc malè parta patrū labātur tēpore puncto,
 Hinc genus, & generis fama vacillat iners.
 O iuvenes, ne tanta animis assuescite damna,
 Non vestrum est tali impingere principio.
 Vos melior sanguis, vos inçlyta facta parētum,
 Splendida vos pulchri nominis aura levet.
 Hoc cultura animi pridem iuvenilibus annis
 Perfecta, hoc Musis præstita sanctè opera
 Suadet, & inducit magnis componere mentem
 Consilijs, nec se mittere velivolos,
 Nec vanas sectari umbras fervoris inepti,
 Vadere per durum sed rationis iter.
 Hoc spes omnigenæ, hoc patriæ iustissimæ vota,
 Afflictæ patriæ heu anxia vota nimis,
 Iure suo, & propius poscunt urgente periclo.
 Cernitis, vt nulla nubila parte vacant?
 Evolat & totam fluctus sorbere carinam?
 Nec remi, nec iam lintea sufficiunt.

Auxilioq; viros longè labor ultimis omnes
 Advocat, & certò flagitat interitum:
 Aspice ut vestris in vultibus omnia figant
 Sese ora, & densi se agglomerant oculi?
 Faustisq; ominibus passim comitantur euntes,
 Et ceu clara poli sidera suspiciunt.
 Vos fore, qui patrum virtutibus æquiparetis
 Nomina, quèis constet publica nixa salus.
 Reddere qui pacem patriæ, qui sancta sciatis
 Iura tenere hominum, iura tenere Deum,
 Nec sinere incurfare bonis, quando intonat iras
 Hostica sive manus, civica sive manus.
 Quare agite, & iam iam sudate ingentibus orsis,
 Gloria virtutum querit, & almus honor.
 Tuq; Samosciada prior ardua cæpta viâi
 Ingredere, haut fallax alea iacta tibi est.
 Iam grave te Mavortis opus, iâ te hostica castra,
 Iam te Turca ferox audyt, atque Getes,
 Et Scythica ingemuère tuis examina campis,
 Teque sagittarum texerat imber atrox.
 Nec fuga te eripuit; quamvis numerosior hostis
 Ingrueret, quamvis cuncta timenda forent.
 Quin hostem præterlapsam fuga sustulit amens.
 Incipe te patrijs exerere auspicijs,
 Et te victorem semper florere labora.
 Fortuna audentes gnava iuvare solet.
 In partes veniet Sobescius, emula virtus,
 Et geminos fratres promovet, & socios.

Castora sic Pollux, sic fortem Thesea texit
 Pyritibus, manui sic manus apta subit,
 Sic pede fulcitur pes constantissimus equo,
 Omniaq; alternâ sufficiuntur ope.
 Audiet hæc longè Zolkievi filius; illum
 Nunc fovet arguto Musa venusta sinu,
 Ambrosiosq; intus rores, & mella reposta,
 Et suada iudulget flexanimum laticem.
 Unâ inconcussi momentum roboris addens,
 Ut gerat exacto congrua corda viro,
 Aetatem antevolans, ipsis maturior annis,
 O quanto te olim fata beant comite!
 Quantum ille in patrijs lumen spectabitur oris:
 Communis impendet commoda quanta bono:
 Qualis longinquas ratis ansa accedere terras,
 Vastas trans Syrtes, vastaq; trans maria,
 Mercibus Assyrijs opulens, aut Perside gazæ,
 Sistere se gaudet portubus in patrijs,
 Regificasq; effundit opes; manus omnis ad illam
 Convolat, illam omnes accipiunt reducem,
 Occursuq; procul, lato & clamore salutant,
 Et sibi quisq; optant munificam affluere.
 Die Samosciada, ne tu clarissima Divûm
 Dona, quibus vestrum condecorant genium
 Ignorare velis; fuerunt quæ maxima semper,
 Nec maiora vsus repperit omnimodus.
 Quod tantos numeres cognato sanguine iunctos,
 AEqualesq; ævo compare suscipias.

RELIQUIA

Non

Non malè discordes studijs, non moribus atros,
 Quin culto affabrè conspicuos animo.
 Qui tua coniuncto sustentent robore facta,
 Incluta qui tecum munia participent,
 Sublimemq; ferant cælo communibus ausis.
 Flumina sic proprio parvula fonte cadunt,
 Et tenui rivo trepidant viridantibus arvis,
 Nec sese claro nobilitant latice,
 Hinc atque hinc donec latè auxiliaribus undis
 Auçta, procul vasto se equore proiciunt.
 Sic rex Eridanus fluviorum gurgite pleno
 Crevit, sic flumen, Vistula magne, tuum.

DOCTISSIMO ATQVE ORNA-
TISSIMO IUVENI

GEORGIO DOVZÆ,

Dno. & amico observandissimo.

Nobilissime iuvenis,

Post tuum à nobis discessum,
 pro mutuo nostro amore, solli-
 citum me fuisse existimare debes,
 quomodo itiner hoc tibi cesserit,
 ecquid incolumis petita loca atti-
 geris, valuerisne vsque, & cætera
 eiusmo-

eiusmodi, quæ amici pii amicis ab-
 sentibus timere solent. Tum illud
 veniebat in mentem, domi meæ te
 non tam ampliter habitum, prout
 familiæ tuæ dignitas requirebat.
 Verum tu tenuitati nostræ ve-
 niam dabis, & ex animo potius rem
 æstimabis, non animum ex re. For-
 tunulæ meæ si hoc etiam scire vo-
 les, apud Heroem meum non pes-
 sume collocantur. Spero me hone-
 stissimi otij luculentam copiam ha-
 biturum, in quo, & in libris vtinam
 mihi consenescere contingat. A
 Patre tuo hanc tibi epistolam; hanc
 alteram à Bircoveio. Petrum Cekli-
 nium, qui tibi has reddit, scies esse
 ex primarijs Secretarijs Regijs, vi-
 rum optimum, literarum amantissi-
 mum, si quid librorum MSS. meâ
 causâ comparasti; vbi hominem mo-
 nueris, pretium dabit & ad me trans-
 feret. Bene valere te cupio. Leo-
 poli Anno 97. Iunij 26.

Tui amantissimus

S. SIMONIDES.

NOBIS

NOBILISSIMO IUVENI

GEORGIO DOVZÆ,

*Amico charissimo in aula legati
Angli Constantinopoli.*

S.P. **A**Ntonius vicinus meus reddidit mihi à te epistolam, perbreuem illam quidem; sed tamen quod à te, gratissimam. vellem enim perennem hanc nobis amicitiam esse, quæ quoniam inter absentes vix aliã ratione commodius retineri solet, quam literarum frequentia, vsurpemus quæso officij hanc mutationem. Ego meam vicem non committam, desiderari à te diligentiam meam. De te itidem mihi persuadeo, obsequuturum te pro benignitate tuã votis meis. Itiner hoc feliciter tibi cessisse gaudeo; turbatum tamen non nihil à nebulone illo *** doleo; sed

sed nos improvidi, qui sanum & sobrium quicquam sperabamus ab hoc terræ foetu. Tu ipse videras, quæ mandata acceperat super te ab heris suis: maiori fide nemo commendari potuit. Sed quid facias? mala mens, malus animus. Hoc potius gratulor in familiam te acceptum à viro principe, qui honorem ingenio, tuo habere non spernit. Quid si hoc ita fit? vt læti aliquid dum advenit, semper præcedat, quod velis non evenisse: sed ego fortean refrico molestiam, quam tu iam olim expuisti. Ego etiamnum inter meos vivo, non alio negotio, quam vt illis & eorum rebus provideam. Brevi tamen expediam, & me apud Heroem meum collocabo. Ex ista peregrinatione fructum etiam ad me rediturum spero, quâ libris, quâ ceteris rebus. Quæso amicum vt memineris. Bene valere te cupio. Leopoli 6. Septemb. An. 97.

Tui amantissimus

S I M O N I D E S.

A M^r. DE MORS.

Patrice d'Ambourg.

nous donnant SIMONIDE.

SIXAIN.

IE ne vante, de MORS, ton merite ou ta
gloire;

Aussi ne suis-je enfant des Filles de Memoire.
Tant de rares Escripts qu'affranchis chasque
iour,

Da la nuit, de la mort, te dressent la colonne;
Par sur tous, SIMONIDE, auquel ie fai la
cour

Debattant aux Romains & aux Grecs la cour
rome.

DE NEREE Ministre
En l'armee de son Excel.

VITA

VITA ET ÖBITVS

ILLVSTRISSIMI HEROIS
IOANNIS SAMOSCII
REGNI POLONIÆ CAN-
CELLARII SVPREMI ET
EXERCITVVM DVCIS
GENERALIS,

AVTHORE

ADAMO BURSIO.

.E

IN ARMA ILLUSTRIS-
SIMI MAGNI IOAN-
NIS SAMOSCII supremi
Cancellarii Regni Polonię &
exercituum Ducis gene-
ralis.

*T*Res hæc tria sunt insignia stemmata vite,
Doctrina insignis, virtus insignis, & inde
Pro meritis veniens vultu fortuna benigno.
His armis aucti Samosciada usque triumphant
Aurato curru inveci Capitolia cæli.

ILLVSTRISSIMO AC
REVERENDISSIMO

DOMINO,

D. GEORGIO SAMOYSKI
Episcopo Chelmenſi, Abbati
Czervenecen. Domino ac
Patrono observan-
tissimo,

Adamus Bursius S.P.D.

S Ermonem hunc meum in
lucem exeuntem, ad te mitto,
tibi que dedico Illustrissime Do-
mine : multis nominibus te
preſentem. Primùm, quia lo-
quitur laudes Samoſcii, hoc eſt,
magni patrui tui : ideò, ut uni-
verſæ domus illius, ita laudum

E 2

quo-

quoque, ad te imprimis pertinet patrociniū & tutela: deinde, quia solus es summus præses, iudex, & patronus huius Academię: quantulumcunque id est, quòd ex illius quasi sinu proficiscitur, id tibi præcipuè debetur. Accipe igitur excellenti illo animo tuo hanc vocem meam, minorem quidem longè quam sunt laudes illius magni Herois, sed illi tamen debitam-Vale.

ORA-

O R A T I O.

SI quis est vestrum, auditores, qui forte, ab obitu Illustrissimi Herois Samoscii, miretur nostrum vertentis huius anni silentium: is obsecro consideret, quid intersit unum vulnus an plura accepisse: uno dolore an pluribus esse consauciatum. Accepit magnum vulnus Respub. Polona, postquam sublatus illi est magnus Cancellarius, magnus exercituum imperator, Icannes Zamoscius. Ille enim fuit arx & murus Regum & Regnorū Poloniae, princeps ac culmen Senatus, custos legum, defensor libertatum, lumen ac decus civium, commune perfugium bonorum, fulmen bellorum, terror hostium, deliciae literarum ac literatorum. Ad quem communem & publicum luctum, accessit privatim orbitas nostra: quae coniuncta cum malo communi, geminato dolore

E 3 simul

simul & ingenium & vocem nobis
interclusit. Nunc quoque, si fas ef-
set, quibuscunque aulibus nostris
ipsum ad vitam revocari posse, tanti
esset non modo lugere, sed etiam
de vitæ nostræ demenso vitam il-
lius redimere. Sed quia ille neces-
sitati naturæ concessit, & cœlitus
ex hac statione in aliam est vocatus,
cùm prima forte uti non possumus,
utamur secunda; memoria virtu-
tum, præsentem illum nobis facia-
mus: ab hac parte mori ille non
potuit, quem rerum gestarum glo-
ria iam pridem immortalem reddi-
derat. dum vixit, ærarium omnium
bonorum omnibus præstitit: quod
reliquit, specilegium est, sed raris-
simum & preciosissimum, civibus
suis insigne exemplum virtutum.
Iam enim minus requiretis pere-
grina: hîc hîc domi habebitis om-
nis exempli documenta, in illustri
posita monumento: unde vobis
Reiquepub. quod imitemini, ca-
piatis.

piatis. Quod multi excudent elegantius, ut est & materiæ & ingenii benignitas. mihi non tam copia quàm modus in dicendo videtur esse quærendus. Quamobrem præteribo, quæ illi cum plerisque multis fuere communia : quod natus fuerit paterna stirpe & materna, avis, atavis, maioribus clarissimis & fortissimis viris. Plena est historia, plenæ voces Polonæ nobilitatis. A quo enim rerum Polonicarum scriptore, non celebratum genus paternum Zamosciorum? qui iam inde ab ultimâ memoriâ, non advenæ in hæc regna, sed indigenæ huius regni, ex stemmate nobilissimo Kozlorogorum nomine dicebantur. Ex quibus Florianus, cognomento Sari, vetustissimum insigne gentis suæ, novo monumento virtutis, auxit & cumulavit. Nam Prussico bello, Rege VVladislao Lokietko, cùm inter hostium cæsa cadavera, fortissimè pro patria pugnans, effusis

visceribus iaceret, à Rege id spectante & admirante, ad memoriam sempiternam & decus immortale nominis Samosciani, ad trium hastarum vetus insigne, Kozlorogi dictum, nomen lektorum stemmatis, quod est Samosciorum, est consecutus. Ex hoc genere paterno oriundus, maternum duxit ex antiquissimâ & nobilissimâ gente Herburtorum: qui cum multis tam belli quàm pacis artibus perpetuo successu Rempub. hanc auxerunt & ornârunt, tum imprimis ingenii & doctrinæ gloria illustrârunt. Verùm hæc, ut dixi, Zamoscus cum plerisque multis habuit communia: patris illius certè singularem prudentiam mirari par est. Is fuit Stanislaus Zamoyski, vir per multa militiæ decora clarus: quorum commendatione, primum nobilissimo municipio in Russiâ Belz nominato præfectus, postea in amplissimum Senatus ordinē est cooptatus, Castellanusque
Chel-

Chelmenſis appellatus. Multa huic viro debet cum Ruſſia, parens & al-
 trix ipſius, regio clariffimorum &
 fortiffimorum virorum fertiliffima;
 tum univerſa Polonia: non ſolum
 ideo, quòd hoc decus & lumen no-
 minis Poloni Ioannem procreavit:
 id enim fortunæ eſt: ſed quòd pro-
 creatum ita educavit & inſtituit, ut
 primus iter oſtenderit & pateſece-
 rit, quò eundem ſit huic, qui bo-
 nus & commodus patriæ civis ſit
 futurus: quod ſingularis eſt pruden-
 tiæ. Quamprimum enim attigit
 hanc ætatem, in qua pueriles animi
 primis literarum incunabulis infor-
 mari ſolent, miſit eum diſcendi
 cauſâ Crasnoſtavum, oppidū quon-
 dam celebre, ſed maxime eo nomi-
 me; quòd illud hominum eruditum
 Albertum Oſtrovski, tunc ludii li-
 terarij præfectum haberet: quo pri-
 mæ literaturæ puerilis præceptore
 uſus, cum celeriter æquales ingenii
 gloria ſuperaffet, facile diſciplinæ

E 5 illius

*N. id Heidenſtein in Vita Zamorri
 150. non h.*

illius rivulis exhaustis, ad fontes ipsos ingeniorum se contulit. Erat Gallia tum plena doctissimorum virorum, in quibus illa lumina fuerunt: Adrianus Turnebus, Dionysius Lambinus, Iacobus Carpentarius, Petrus à Penna. qui & quanti Deum immortalem viri? quàm docti, quàm celebres? Turnebum igitur & Lambinum principes ac duces sibi elegit in his studiis, quibus animus ad humanitatem informari debet: Carpentarium in artibus & Philosophiâ: Petrum à Penna in Mathematicis scientiis præceptorem sumsit. Sed quid ego hæc commemoro? num pauci, nostratium quoque, illorum præceptorum ibidem copiam habuerunt? ex quibus tamen neminem Turnebi aut Lambini, aut Carpentarii, aut Petri à Penna, discipulum agnosceres, Ioannem Zamoscium faciliè agnosceres. Ecquid hoc rei est? Studium, auditores, studium, & arctissima

*Zamoscij relicta aula Franc. Delgini opti-
in Scholij d'atetia se addidit, qui ut opus
in intera Arithm. et Geometriam
colebat, illudentibus saepe et ridiculis aequalibus
Heidenh.*

optimi temporis in optima ætate
parsimonia. Id id interest. Quan-
tum enim alii ab audiendo tempo-
ris dabant conviviiis, quantum aleę,
quantum pileę, quantum lusibus, vo-
luptatibusque aliis, tantum ille su-
mebat ad recolenda hæc studia, quæ
ex præceptoribus audiebat: nec so-
lùm tunc, quum audiebat; sed quem
gustum ab illa usque ætate imbue-
rat, eius sapor, ut ita dicam, ad ulti-
mum usque vitæ spiritum in eo per-
duravit: verissimeque de illo dicti
tabatur, quod de sapientissimo si-
mul ac invictissimo Imperatore Ro-
mano Scipione Africano dictitari
solutum traditur: nunquam minùs
solum fuisse, quam cùm esset solus:
nec minus ociosum, quam cùm es-
set ociosus. Sive enim domi, sive
foris, deambulando, iter faciendo,
in castris, inter arma, ac tela, per-
dius, ac pernox, quantum ocii con-
cedatur vel ab quiete corporis, vel
à negotiis Reipub. totum ad reco-
lenda

lenda literarum studia conferebat: & hunc reditum ad literas iucundissimam sibi esse animi requiem prædicabat. Adeò à teneris afuescere multum est. Verum ut ad id, quod cœpi, revertar. His optimarum disciplinarum velut mercimoniis ex Galliâ deportatis, insatiabili quadam discendi cupiditate inflammatus, Patavium venit: in urbem celebrem, atque eruditissimis hominibus, studiisque affluentem. Ex hac plerosque nobilitatis Polonæ nuper vidimus adferre solitos doctrinam, subtilem illam quidem, & acutam, sed abhorrentem ab usu huius Reipub. ex qua nihil neque ad communem afferre fructum, neque in aspectum Reipub. lucemq; proferre poterant. Samoscius autem, cum sibi persuasisset, nihil esse in vitâ tantopere expetendum, quam laudem divini numinis, & patriæ felicitatem: ut ea copiis locuples, opibus firma, gloria amplâ, virtute honesta

nesta sit: ad iurisprudentiã animum
 appulit, quæ regendis populis, ad-
 ministrandæ Reipub. maximè una
 scientia est comparata: eam igitur
 veluti ultimam manum studio im-
 posuit. Interea cum de ingenio eius,
 & singulari eruditione in dies fama
 crebresceret, omnes, quicunque de
 ingeniis aliquid iudicare poterant,
 certatim sese illi applicuerunt: ac
 unanimi consensu principem iuven-
 tutis literatæ, Rectoremque Acade-
 miæ Pataviæ creaverunt. Quo mu-
 nere cum ingenti laude decurso,
 quum iam abundans præceptis, in-
 stitutisque optimarum artium, ma-
 turus videretur rebus gerendis, pa-
 triæ amor in Poloniam illum revo-
 cavit. Nunc demum is mihi campus
 esset orationi: si modo possem pro
 magnitudine hominis, magnitudi-
 nem orationis afferre: sed quum
 parem non potero, pro re natâ,
 quam potero, postquam cepi, prole-
 quar. Tria ego existimo esse in cive
 principe,

principe, quę qui habeat, non ego illum quidem, ut noster ille, Deo simillimum iudico, sed cum illo comparo, quo post homines natos nec maior vir, nec nobilior, aut clarior civis esse potuit. Ea sunt: doctrina, virtus, felicitas: quę omnia in multis aliis mediocria vel legimus, vel accepimus, in Samoscio omnia summa vidimus. Conscii sunt doctrinę, & eruditionis illius, quicumque ad eum, vel cum eo unquam sermonem habuere. Quando cunq; & quotienscunq; ad eum verba fiebant latina, illa, quę ex tempore respondebat latinę, latiniora & cultiora erant, quàm ea, quę ab aliis, qui non mediocre nomen ex literis habebant, meditata, ac parata afferebantur. Quę verò cogitatę accurateq; scribebat, ea sic probabantur, ut ad veterum scriptorum laudem pervenirent. Documento sunt scripta eius, cum magno emolumento rei literarię in lucem edita.

edita. De Senatu Romano liber: quo admodum adolescens eruditissimam criticorum gentem conturbavit. Quid enim illis accidere potuit magis inopinabile, quàm iuvenem in ultimis Septemtrionibus natum, quos illi barbaros vocitant, id opus conscripsisse, quod senes, in omnium literarum luce natos, necesse fuit admirari. Sed virtus nec ætatem expectat, nec locum moratur. Dedit igitur specimen, qualia & quanta sint ingenia nostrorum, si ritè educta excoltaque fuerint. Extat illius etiam opus legum & institutorum Academiae Patavinæ, quod antè dispersum & corruptum collegit, ordinavit, recensuit, edidit. Argumentum ingens, quantus erat futurus patriarum legum peritus, qui peregrinarum tantoperè fuit studiosus. Extat elegantissima oratio illius edita, quâ usus fuit ad Henricum Valesium, quando legatus à Repub. Polonâ missus. ipsum ad imperium

in Poloniae Regnum vocabat, Artium verò Philosophiæque cognitio planè in eo fuit admirabilis. Quicquid enim à Græcis vel à Latinis ingeniis egregium, & doctrina scientiaque dignum literarum monumentis proditum est, nihil est, quod ille non viderit, legerit, planeque perceperit, sed etiam tenacissimè meminerit. In quo tantus fuit, ut sæpenumero nos ipsos in ruborem daret: qui assiduè in libris habitantes, nocturnâ atque diurnâ manu, scripta doctorum versabamur: neque tamen ex iis ita facilè, quoties usus venit, prompta parata nobis sub manum veniebant, quàm illi, qui ante multos annos hæc ipsa cognoverat. O diviniorem quàm Themistocleam memoriam auditores! Itaque cùm iam totum Respub. haberet, quæque summa erant, tam bello, quàm pace gereret, unicam tamen & referebat, & ostendebat, in fluctu negotiorum, animi recreationem,

nem, in Academiam, quam in patrio solo condidit, ventitare: nobilemque iuventutem non solum presentia excitare, sed etiam voce hortari; nec voce solum, sed disputando experiri: cum Philosophis, de Philosophia, philosophicè: cum Mathematicis, de Mathesi, mathematicè: cum Iurisconsultis, de Iurisprudentia, consultissimè. Idque unico hoc nomine se factitare & dictitabat, & declarabat, ut iuventus Polona intelligeret, ex quo fonte illa, quæ summa omnia in ipso erant, hauriret: hincque persuasum suo exemplo haberet, nunquam nec se potuisse, nec quenquam posse principem in Repub. extare civem, ad cuius naturam eximiam atque illustrem, ratio ac conformatio doctrinæ non accesserit. Quæ cum maxima in illo esset: ab ea tanquam à fonte manabant, quæcunque sive pace, sive bello, pro salute huius imperii, pro vita civium, proque

universa Repub. ab eo gesta fuerunt. Quod ipse sæpenumero prædicabat, se quicumque, & quantuscumque esset, omnia optimarum artium studiis accepta referre. Eorum enim decursis spatiis, ex ingenii doctrinæque celebritate cognitum ac commendatum, Sigismundus Augustus, Poloniæ Rex, in collegium Secretariorum suorum cooptavit: atque protinus inter primos huius ordinis habuit, moxque, quod regis sapientissimi erat iudicium, Samoscii verò summa in suscipiendo dexteritas, in agendo sedulitas, in conficiendo felicitas, non solum regio tabulario, quod Archivium dicitur, ipsum præfecit, sed brevi Capitaneatu Belzensi ornavit. Nec post unquam vel regem impositi, vel Samoscium suscepti muneris poenituit. Sicut attentus ad rem patrifamilias, nactus agrum fertilem illum quidem natura, sed propter aratorum pigritiam, nec cultum, nec fructuosum,

Stuosum, intellecta soli bonitate, impensè operam faciendo, incredibile quantum horreum frumenti congregavit. Ita Samoscus, quæcunque antea in actis publicis, pulcherrima illa quidem, & maximi momenti, sed veluti moles quædam indigesta, per incuriam, suppellex iacuit, illam recensuit, disposuit, ordinavit. Qui labor illius non solum Reipub. bono fuit, sed ipsi privatim etiam in magnum emolumentum cessit. Quod enim discrimen esse putatis inter eos, quos Respub. in amplissimo dignitatis gradu collocavit: ex quo tamen cum de Repub. consilia ineunda, sententiæque dicendæ sunt, alii mussant, alii pedibus in aliorum sententiam eunt, alii ita loquuntur, ut nec caput, nec pes, ut est in proverbio, eorum orationis appareat. Samoscus autem, omnibus Reipub. temporibus, iure suo potuit dicere idem, quod Apollinem apud Ennium dicitasse tradit

Orator ille, se esse eum, unde sibi
populi, & reges, & omnes cives
consilium expetunt. *(quit, ex*

Suarum rerum incerti, quos mea ope, in-
Incertis certos, compotesque consilii (das,
Dimitto, ut ne res temere tractent turbi-

Verissimum enim oraculum fuit ci-
vitat^{is} Polonæ: ad quod ora sua
populus Polonus convertebat, ex
cuius ore pendeat, à quo compos
consilii, & rerum suarum, in quas-
cunque ille incubuit, certus redibat:
ex cuius ore melle dulciorem au-
diebat orationem. Hoc discrimen
est, hoc auditores, quod Samoscius
ad summam scientiam rerum uni-
versi sæculi, ad cognitos & perspe-
ctos omnium gentium, nationum,
populorum, ex monumentis litera-
rum, mores, leges, instituta, consue-
tudines, ad id, quod intelligentia
penetravit, & notitia complexus
est, omnium omnis ævi Rerumpub.
ortus, incrementa, motus, conversio-
nes, occasus, earumque prægressus,
&

& antecessiones, causasque omnes in memoria habuit: ad hoc inquam adiunxit accuratam & exquisitam rerum domesticarum cognitionem: sine qua nemo, qui, & ubi sit, potest agnoscere: sed semper tanquam hospes & peregrinus in sua civitate versabitur. Samoscium autem verissimè vivam bibliothecam fuisse, possis affirmare. Ille ætates patriæ, ille iura publica imperii, ille privata civium, ille domesticam, ille bellicam disciplinam, ille fœdera cum vicinis populis, pacta conventa cum fociis sciebat: omnium denique humanarum divinarumque rerum notitiam habebat. Felicissimè igitur per eum Respub. omnia & loquebatur, & agebat: nihil ei novum, nihil inopinum, nihil difficile, nihil arduum erat: omnia animo præcepta, præmeditata, pertractata gerebat: ad omnia Reipub. tempora, casus, pericula propè sub manu & consilia, & remedia inveniebat. Verùm

non solum præsentia bona, vel mala, sed quod multò divinius est, futura, tanquam ab altissima specula, ab excelsa animi sapientia videbat luculentissimè, denunciabat certissimè; nunquam perplexus, nunquam obliquus, nunquam falsus. Hoc est, hoc, auditores, demum sapientem esse, non modò, quæ ante pedes sunt, videre, sed longè in futurum prospicere, ut dixit ille. Hunc talem, ac tantum, magnus ille animo, sapientia, virtute, Stephanus Batto-reus Rex Poloniæ, postquam ad imperium venit, diligenter quæsit; morum, consuetudinum, legum, iurium, totiusque Reipub. gnarum: sine quarum rerum scientia Rem-pub. dextrè gerere videbat se non posse. Maiorem invenit Samoscium, quàm quærebat: non solum in pacis artibus consultissimum, sed in bellis fortissimum, felicissimum, ut vidit eum, ut cognovit, omnibus dignatus est, quibuscunque maxi-
mis

nis potuit, quæ summæ illi virtuti debebantur. Fecit eum imprimis legum omnium tam publicarum, quam privatarum huius imperii custodem. (is enim legibus, & moribus Poloniæ est supremus Cancellarius) Magnum me hercule munus, tantique momenti, quanti sunt ipsæ leges: salus nimirum, ac anima civitatis, verum nulli, quam Samoscio convenientius, qui ipse anima, ut sic dicam, fuit legum, ac iuris. Putabant plurimi nostrorum imperiti rerum quidem, sed prompti manu, & ferro viri, longissimis spaciis à se distita esse ista, Minervam & Martem, literas & bella, libros & tela, nec in unum concludi posse. Verum laudatissimè sapientissimus Rex iudicio suo illorum stultitiam condemnavit: Samoscio virtute refutavit: Regis iudicium mirificè comprobavit. Creatus enim à Rege Imperator exercituum, Deum immortalem! quæ, & quanta documenta dedit:

non frustra ab antiquissimis, iisdemque sapientissimis, Palladem armatam statui solitam. Tantus Imperator in omni genere belli fuit; præliis, oppugnationibus, totiusque belli instrumentis, & apparatus: ut neminem ducem post exortam Poloniam parem, neminem eorum, quos usquam legimus, maiorem extitisse unquam ostendere habeamus. Quatuor censet ille has res in summo Imperatore inesse oportere: scientiam rei militaris, virtutem, auctoritatem, felicitatem. Quæ res ex his, obsecro, illi defuit, aut potius quæ non summa in illo fuit? scientia cernitur in exercitu ducendo, in castris metandis, in locis capiendis, in urbibus, ac arcibus obsidendis, expugnandis, capiendis, in arte conciliandorum hominum. Quis illo in his omnibus fuit scientior? qui omnibus bellis, quæ à regibus Poloniæ hac tempestate, qua vixit, gesta sunt, non interfuit solum, sed

sed etiam præfuit. Qui Imperator plura bella gessit, quam alii legerunt: plures urbes cepit, quam alii viderunt: plures victorias rettulit, quam alii concupiverunt: plures triumphos egit, quam alii spectaverunt: & , quod divinum est quiddam, sine ulla unquam offensione, nulla suorum iactura. Nec sine causa. Nihil enim unquam egit, nihil est molitus, quod non prius consultum, cognitum, exploratum haberet: opportunitates, loca, tempora, accessus, recessus sciebat. Nemo castra metari elegantius, nemo loca capere opportunius, nemo præsidia collocare tutius, nemo acies instruere melius ipso potuit. Nunquam igitur victus, semper victor: nunquam offensor, semper triumphator extitit. In oppugnationibus verò, ubi fossæ ducendæ, ut tanto intervallo, tanta vi unumquodque bellicum tormentum muros ferire, penetrare, diruere possit,

Archimedeæ arte circuli, trianguli, aut quadrati usu, tum aliis instrumentis conficiebat: Hinc fiebat, nullam tam munitam esse potuisse urbem, aut arcem, quæ virtuti illius esset inexpugnabilis: ut ad quamque venit, vidit, fregit, vicit, cepit. Virtutem autem illius, quis satis aut demirari, aut verbis consequi possit? Laborem in negotiis, fortitudinem in periculis, industriam in agendo, constantiam in perficiendo, longè maiorem, quàm in Pompeio. Laudatur Alexander Macedonum Rex, & maximus omnium Imperatorum iudicatur: & iudicatur non à Phormione aliquo, qui nunquam ipse castra, nunquam hostem viderit, sed ab Annibale summo ipso Imperatore, qui in castris natus, in castris educatus, cum Romano populo totius orbis terrarum victore, multos annos de imperio dimicavit: laudatur, inquam, ex eo, quòd parva manu innumera-
biles

biles exercitus fudisset, quodque ultimas oras, quas visere supra spem humanam esset, peragrasset. Sed si Annibal reviviscere, & bella ab Alexandro gesta cum iis, quæ à Polonis duce Samoscio gesta sunt, quasi ad trutinam examinare posset, sententiam mutavisset: & palmam ab Alexandro ad Samoscium transtulisset. Quid enim? tantus Imperator non facile sensisset, quid interesset cum Dario homine enervato deliciis, fracto voluptatibus, exarmato ignavia, & cum Ioanne Basili de viro multis domi, ac militiæ rebus clarissimo bellum gerere. Huius potentissimi Europæ, Asiæque Regis Stephanus Battoreus Poloniæ Rex, duce Samoscio, innumerabiles copias parva manu fregit, vicit, ad accipiendas à Polono populo leges compulit, Livoniam ab eo recuperavit. Sed ubi locorum? Deum immortalem! ad septentrionis usque oras ultimas, loca sylvarum solitudinibus

nibus inuia, cœli crudelitate inhospita, dira nive, ac gelu horrida. Vbi ei non solum cum bellicosissimis hominibus illi cœlo familiarissimis, sed cum ipsa locorum natura usu venit pugnandum. Verum in isto bello, quanquam ductu Ioannis Samoscii non modò affecto, sed etiã confecto; quia tamen divi Stephani Regis non modò auspiciis, sed etiam auxiliis gesto, cui ille heros fortissimus, non solum præfuit, sed etiam interfuit, non nihil potest magnitudo talis, ac tanti Regis de laudibus Samoscii delibare. Si ista laudum delibatio potest appellari, ac non potiùs summa laudum accessio, quòd sapientissimus simul, ac fortissimus Rex vidit, & iudicavit, a se tale ac tantum bellum confici non potuisse, nisi tali, ac tanto viro usus in eo gerendo fuisset. Sed ad ea veniamus, quæ proprio Marte ab eo, etiã sine Theseo, ut est in proverbio, ipsum summum fuisse Imperatorem mirificè

mirificè comprobârunt. Mortuo enim Divo Rege Stephano, & Reipub. ad interregnum lapsis temporibus, hic solus fuit, qui, ut coelum Atlas humeris portare traditur, sic ille res Polonas sustinebat. In maximo comitiatu ad V Varschaviam, cùm pro legibus contra libidinem, pro libertate contra servitutem, pro iure contra vim, pro imperio contra factionem fortissimè steterit: effecit, ut maior, & melior pars civium, liberè, atque ordine posset, quæ sentiret de summa Repub. statuere. Omnibus igitur imperii Poloni ordinibus suffragantibus, legibus, & more maiorum, designatus est Rex Poloniæ is Sigismundus tertius. Sed cùm adversa factio contra ius, & fas, Maximilianum Archiducem Austriæ designasset, datum est à Repub. Ioanni Samoscio negotium, videret, ne quid detrimenti Respub. caperet. Is, ut fuit legum custos vigilantissimus, libertatis defensor acerrimus,

Craco.

Cracoviam proficiscitur, sedem ac
domicilium imperii Poloni desig-
nato Regi Sigismundo, servaturus.
Quid multis opus est? ad arma cum
Maximiliano ventum est. Maximi-
liani copias, Cracoviam oppugna-
tione infestantes, ad ipsa urbis mœ-
nia fundit: ipsum Maximilianum no-
vo, ac valido exercitu audum, ad Bi-
cinum consequitur: signis collatis
vincit, capit, in triumpho Regi suo
sistit. Quæ unquam fuit victoria illu-
strior? pro quibus illius cum de pa-
tria, tum de Rege suo meritis, Deus
Opt. Max. tanta eum auctoritate
munivit, ut nemo postea hostis, non
modò arma illius, sed nec vultum
quidem potuit sustinere. Scytarum
gens barbarie immanissima, multitu-
dine innumerabilis, bellicosissimo
suo Imperatore Cassigero, fines im-
perii Poloni transire tentavit, quam
adversus, rapta valde exigua manu
suorum Samoscius, ad Cicoram ca-
stra est metatus. Inter maximos im-
pera-

peratores ponitur Pyrrhus, quòd castra metari scierit, quis scientius illo tempore castra metari potuit? Ut iis solis hostem in armis exercitatissimum, in præliis fortissimum, ac potentissimū, conturbaverit, terruerit, perculerit: effecit hoc Samoscus. Si in eorundem summorum imperatorum numero statuitur magnus Alexander, quòd pauca manu magnas hostium copias fundebat, quis minore manu maiores copias unquam profligavit? octuaginta millia Scytarū in armis fuere: quos Samoscus tribus Poloni militis millibus infestando, iaculando, cædendo, ita afflixit, ut pacem petere, arma ponere, leges accipere, victore Samoscio necesse haberent. Quod si quispiā est, qui hoc sibi vindicaverit, in aliis certè potuerit, quibus vinci & servire non est novum, in Scytis non potuerit, quæ sola gens ex paucis nunquam fuit perdomita. Verum abhinc protinus vix respirare,

&

& paci morem ponere datum est,
 ecce Daciae ulterioris tyrannus Mi-
 chael, omni copiarum genere abun-
 dans, Daciam citeriorem, populi
 Poloni provinciã aggreditur. Quid
 dicam, spiritibusne hostium populi
 Poloni, an insolentia affluentis per-
 petuò fortunæ inflatus, aut potius
 infatuatus, tam audax facinus ag-
 gressus fuerit? Sed credibile est ma-
 gnitudine copiarum, quas numero-
 sissimas, ex bellicosissimarum gen-
 tium populis, trahebat; fretus mag-
 nitudine victoriarum ex potentissi-
 mo Asiae tyranno Turca toties de-
 portatarum elatus, in hanc mentem
 est impulsus. Felicissimus futurus, si
 ex alio mustaceo, ut est in prover-
 bio, laureolã petere voluisset. Quid
 enim eo esset felicius, si importunif-
 simum Christiani nominis hostem
 Turcam coercere, distrahere, infe-
 stare, exterminare perseverasset?
 certe immortalem suo nomini
 gloriam comparasset. Verum
 nescio

nescio quæ mala mens ipsum impu-
lit, vt potius segetem ac materiam
gloriæ suæ relinquere, quam dede-
coris & ignominia labem quærere
maluerit. Quid enim aliud quæsi-
vit? Trahebat secum Moldaviam,
Serviam, Transilvaniam: sed paucis
velitationibus vim ac robur nostro-
rum expertus, quamvis paucorum,
ducis vero nomine consternatus, lo-
co motus est, receptui intra caver-
nas montium & sylvarum cecinit.
Ad Thelesinum loco munitissimo
capto, exercitu instructo, prælii co-
piam fecit: sed signis collatis, mox
acies eius inclinata, ferre virtutem
nostrorum non potuit: hostes fusi,
fugati, multa millia cæsa, ipse Mi-
chael per iuga montium cum paucis
in Vngariam fugit. O singularem
imperatoris nostri virtutem audito-
res: Scandebergus in eo renatus
dicebatur: Turcarum, Vngarorum,
Germanorum, plures ac validos ex-
ercitus toties fuderat: is qui primò

G

adven-

adventum Samoscii ferre non potuit, vim sustinere quomodo poterat? Hic iam fortuna populi Poloni desiderabatur, ut perdomitis longè lateque hostibus, pacata quiesceret: nisi perfidia Caroli, Sudermaniæ ducis, non satis sibi putasset Sueciæ Regnum intervertere, nisi idem perfidiæ virus in Livoniam transferret: transtulit & infecit adeò, ut traiecto exercitu, totam ferè Livoniam occupârit. Venit igitur in potestatem Caroli Livonia, provincia populi Poloni, non ita pridem, eodem duce Samoscio, ex potentissimo hoste, Moscoviæ duce, recuperata. Quid miremur priùs, sceleratissimamne perfidiam Sudermani: qui patruus, adversus filium ex fratre, sceleratum ac nefarium bellum suscepit: an furorem Suecorum, qui illum sunt sequuti: an potius pietatem incredibilem Ioannis Zamoscii, qui oblitus ætatis suæ senilis, oblitus fractæ iam infinitis laboribus valetudinis,

letudinis, oblitus quàm longissimum iter iret, quàm omni miseriarum genere infestissimum, ibi se totum tulit, vbi hostile incendium, patriæ damnum, Poloni nominis labem conspexit. Quod tamen savissimum bellum modò non tertio pedatu, vt dicitur, confecisset: si illi tantum cum hostibus, quamvis perfidis, quamvis temerarijs esset pugnandum. Sed pugnatum est atrocius, cum fame, siti, morbis, algu, & gelu savissimo: atrocius cum exercitu optimè merito, non optimè habito. Provincia à Carolo ad interneccionem devastata; hinc fames, stipendia & supplementa exercitui frequentius retenta quam data: hinc discessiones. Videres, ô dolor! ô pudor! imperatorem fortissimum Poloni exercitus, cum lachrymis precabundum milites prensantem; manerent, perferrent, obdurarent: infectis rebus non abirent: videres ipsum in oppugnationibus inter

media tela tormentorum volitantem: ictu globi truncatam frameam vibrantem: sub muros fortissimè tamen nitentem: in castris, sub pelli-
bus inter gregarios milites vilissimo cibo, sordidissimo foculo, senile corpus sustentantem: simul & imperatoris & militis munia obeuntem: ærarium quantum potuit præstantem: interim tamen provinciam conficiebat, hostes submovebat, arces ac vrbes munitissimas recipiebat, vbiq; victor redibat. Verum tamen huius belli sævitia confecit eum: hoc ille vltimum testimonium pietatis suæ in patriam reddidit, cum infracta quidem valetudine, sed victor tamen domum reversus obiit. Ah lugubre Volmarum, Felinum, Bialokâmienum, non es tanti nec tota Livonia! Sed Samoscio tanti erat mortem obire, dummodo ciues à perfidia & violentia hæretica, patriam & Regem à dedecore & damno liberaret. Quid interest inter

ter

ter, non dico, Codrum & Decios, qui se pro populorum suorum salute morti devoverunt: sed inter eos, qui veræ religioni, contra falsam, sanguine fuso testimonium reddiderunt: vnde & martyrum nomen invenerunt. Breviter, non pro rerum magnitudine, sed pro temporis necessitate, bellica eius facinora memoravi: quæ illum summum fuisse imperatorem declarant. Sed quoniam bellicas laudes solent quidam extenuare verbis, easque detrahenducibus, communicare cum militibus, ne propriæ sint imperatorum: ad eas venio, quæ socium habent neminem: ex quibus nihil centurio, nihil præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit: quæ sunt maximæ: prudentia summa in gerenda Reipub. cuius illa sunt duo maxima capita: vnum, quòd semper ille totum corpus Reipub. curabat, alterum, quòd sic tuebatur vtilitatem civium, vt quicquid ageret, ad eam referret:

oblitus commodorum suorum. Solent alii vni parti Reipub. consulerere, alteram deserere, aut negligere: solent regibus assentari, civium libertatem & commoda negligere: quinetiam aliqui perdere. Ii rem perniciosissimam in Rempub. inducunt, seditionem atque discordiam: ex quo evenit, vt alii populares, alii regum studiosi sint & esse dicantur. Samoscius, & omnium regum Poloniae, cum quibus vixit, maiestatem semper sacrosanctè non solum amavit, coluit, observavit: sed etiam tuebatur: & Reipub. ac civium commoda atque libertatem acerrimè defendebat. Sapientissimè moderabatur hanc navim, veluti inter Scyllam & Charibdim: ne qua pars Reip. offenderet: ne quid detrimenti acciperet: vt tota integra, sarta tectaque duraret: vt ad portum boni publici navigaret: ita libertatem patriae ac civium tuebatur, vt regiam maiestatem sacrosanctam

Nam haberet : ita rursus reges cole-
 bat, vt iura , leges , incolumitatem-
 que Reipub. sanctissimè custodiret.
 Non vnus, sed vniversorum studio-
 sus erat : omnibus consultum vole-
 bat: seditiones ac discordias odio ha-
 bebat ; quod verum ac rectum erat,
 semper & prudenter sentiebat, & li-
 berè dicebat. Testantur hoc illius
 pro regum suorum incolumitate &
 maiestate , cum civibus dimicatio-
 nes: testantur rursus ad reges fusæ,
 nonnunquam cum lachrymis , co-
 hortationes , preces , obtestationes
 pro Reipub. vt eam ament , defen-
 dant , tueantur , obliti commodorum
 suorum. sed etiam in extrema
 vitæ tegula quum staret, id quod an-
 tiquissimum per omnem vitam ha-
 buit, moriturus, more solenni con-
 fessus est , & supremis verbis prote-
 status, & tabulis mandavit testamen-
 ti. Verba eius audite. *Secundum*
Deum , inquit, maximè in terris , Sere-
nissimos reges meos, & Reipub. non as-

sentatorum more, sed sincerè colui: quibus fidem integram inviolatamque servavi. & eorum dignitatem foris, & libertatem charissimam domi semper habui. Qua in re certè nulla ex parte laesam conscientiam me habere, subiturus etiam Dei iudicium profitear. Civibus meis quibusque, qui me laeserunt ignosco, & ab iisdem mihi ignosci expeto. Pietatem erga patriam, observantiamque erga Regem, commendo: ut luxum & discordiam fugiant quàm maximè, & feneratorum avaritiam publico consensu coercerent rogo. Pro me nihil aliud quam memoriam qualicumque meritorum meorum, postulo. Confido S. R. Maiestatem, patriam hanc nostram, quæ illum excepit, & aliis prætulit, ac suorum sanguine in regno confirmavit, constanter redamare: amor autem meus facit, ut eum vel currentem etiam hortari debeam. Privatim verò ab Maestate Regia animum erga unicum filium ac domum meam, peto; cuius cura, benignitati, & auctoritati, præcipuè eundem
filium

filium meum commendo, & quasi de manu trado, in sinuque eius depono. Si quis est, qui sentiat, aut dicat serenissimo meridie non lucere, idem dicet (sentire enim nihil potest) Samoscii merita esse obscura, monita autem & preces eius, ac vota non sanctissima. Utinam verò eorum, utinam ô Samosci compos fias: non dubium est, quin felix ac beata Reipub. sit futura. Quam etiam tum singulariter beavit, quum iudicia à regibus ad populum transtulit. Ille enim transtulit; qui auctor, inceptor, perfector, sapientissimo ac fortissimo Regi Stephano Battoreo fuit, ut translata velet. Nam quum infesta vario genere bellorum Reipub. tempora essent: ille autem rex bellicosissimus nisi præsens vbique, defendendis finibus imperij adesset; pati non posset: iudicia, vel propter multitudinem actionum, vel propter fori, interdum vsque ad ultimos fines, in plures annos quandoque remo-

tionem: non modò cum magna difficultate, & temporum spatijs, sed etiam cum magno sumptu peragebantur. Vidit hoc Samoscius, & indoluit: protinusque Regi auctor fuit: vt potius mallet de maiestate & auctoritate sua regia detrahere, quàm de commodis civium. Hoc est, hoc Senatorem esse. Non magis igitur Stephani Regis, quàm Ioannis Samoscii beneficio, habetis iudiciorum tribunalia, ex equestri vestro ordine, instituta. Neque verò in publico solum hanc divinam animi æquitatem habebat, sed etiam privatim. Nunquam ille nisi adversus iudicatum hostem patriæ ferrum strinxit, nihil citiùs quàm privatas iniurias oblivisci solitus; quas oblivisci nefas putabat, non armis, quamvis poterat, (vt solent nunc plerique) sed iure persequebatur ac disceptabat. Vi neminem vnquam pressit: ab omnibus intestinis contentionibus alienissimus erat: de inimicis

inimicis, aut tacebat, aut honorificè loquebatur: à conviciis & maledictis abhorrebat. Quæ omnia ab excelsò illius animo proficiscebantur. Hanc singularem illius animi magnitudinem, comitabantur illæ principes virtutes: magnificentia in agendo, munificentia in dando, constantia in perficiendo. Deum immortalem! quid ille in vita egit, nisi magnum? Non solùm ornamento, sed etiam munimento regnis & imperiis sunt vrbes. Contemplamini Samoscium, Sarogrodum, Ivvan-grodum, & alia oppida. Samoscium certè abhinc triginta annis conditum, cum qua vrbe Poloniæ, sive elegantia locorum, sive frequentia hominum, sive pulchritudine ædificiorum possit comparari? murorum certè, qui circumducti sunt, & propugnaculorum insuperabili munimento, cum nulla potest comparari. Urbibus non solùm ornamento, sed etiam honestamento sunt templa,
muni-

munimento etiam arces; quid templo Samosciano magnificentius? siue materiæ, siue figuræ, ac formæ elegantia? quid arce elegantius? Verùm & Vrbes, & templa, & arces horrent, & squallent, nisi sint homines culti, morati, sapientes. Huius rei gratia sapientissimus Samoscus instituit in eadem vrbe sua Academiam, cultissimum seminarium omnium bonorum, artium optimarum, scientiarum, virtutum: seminarium Ecclesiæ Dei sacerdotum: seminarium Reipub. bonorum civium: seminarium omnis generis hominum, omni ordini, conditionique huius imperij vtilium: lucem sapientiæ, quæ non solum huic Roxolaniæ parti, sed vbique gentium dux sit honestæ vitæ, magistra morum, officina virtutum. Ad hanc regendam, lectissima quæque ingenia, ex Academia Cracouiensi evocavit, honestissimis stipendiis collocavit, certis laborum præmiis, prout cuius-

cuiusque vitæ institutum postulat, auctoravit : & perpetua autoritate iuris firmavit, libertatibus, & immunitatibus, cum à sanctissima sede Apostolica Romana, tum à Serenissimo Rege, atque vniversa Repub. impetratis, non modò munivit, sed etiam ornavit: Hippeumque appellavit. Præter enim cæteras Academiae, quæ in hoc imperio reperiuntur, hoc Samosciana habet peculiare, quòd quanta quanta est, tota sic est conformata, vt equitum, hoc est, nobilitatis Polonæ institutioni sit accommodatissima, siue disciplinarum delectu, siue tradendi via, ac ratione. Scilicet sapientissimo illi homini, cui omnia viscera, & medullæ Reipub. nostræ fuerunt notissimæ, non facile veniebat in mentem, quibus artibus iuventus Polona conformata, utilis Reipub. efficiebatur, & quibus non. Vidit, vidit ille, ideo ex præfinito necessitatis civium Polonorum, totam
ratio-

rationem institutionis statuit, & ordinavit. Habent igitur reges, principes, habent primates & proceres in Samoscio, non solum quod admirentur, sed etiam quod æmulentur, & imitentur. Primatum est, principum, & regum, vrbes conde-
re: condebat Samoscius: templa ædificare, ædificavit Samoscius: Academias instituere, instituit Samoscius. Denique, omnia, quæcunque præclara, & magnifica, partim perfecit, partim affecit Samoscius. Quæ laus solidior est in illo, quam in alijs. In cœlum laudibus tollitur Franciscus Galliarum Rex: in cœlum laudibus tollitur Laurentius Medices Florentiæ princeps, quorum ille in Gallia, hic in Italia, eximia liberalitate in viros doctos, ex tenebris in lucem optimas literas evocârunt: magnoque non solum fructu, sed etiam gloria cives suos auxerunt. Et meritò tolluntur in cœlum laudibus. Quis enim est,
aut

aut esse potest Rex, sive princeps
 laudatus, nisi hæc duo genera homi-
 num foveat, promoveat, evehat:
 fortem militem, & doctum virum:
 alterum foris, alterum domi, miri-
 ficè necessarium: qui id non faciat,
 nec sibi vnquam, nec Reipub. uti-
 lis, veræque laudis expers est futu-
 rus. Fecerunt id ergo omnes lauda-
 tissimi Reges, principes: sed tamen
 Reges, & principes, partim ex com-
 muni, partim ex amplissimis patri-
 moniis liberales erant: noster Sa-
 moscius nec nomine, nec opibus,
 sed dignitate Rex, & princeps: non
 publicas, sed proprias: non relictas,
 sed quæsitæ propria industria opes,
 largè, & alacriter, in Reipub. salute
 collocavit. Considerate quæso, qui
 privatis rebus propter commune
 bonum non pepercit, quem eum in
 publicis fuisse existimatis? Quæsitus
 aliquando, quare huius loci, atque
 ordinis homo, quod plerique om-
 nes faciunt, nullos thymelicos &
 sym-

symphonicos haberet, respondit :
 Academicos Professores suos sym-
 „ phonicos esse : Typographiam ve-
 „ rò suam esse musicam. Quæ vox po-
 test esse magnificentior? Scilicet ille
 magno & excelso animo vir, nullum
 æroama dulcius esse, quam sapien-
 tiæ declarabat : nullam animi præ-
 sentiore recreationem, quàm ab
 honestis artibus, & scientiis sentie-
 bat. Nec eum ratio fefellit. Hæc
 enim symphonia, non solùm has re-
 giones suavissima doctrinarum audi-
 tione erudivit, sed per vniversum
 orbem terrarum delata, non modò
 Samoscii, sed cum eo totius Polo-
 niæ nomen, ac gloriam propagavit.
 Populi enim Poloni laus est, esse in
 Polonia Academijs frequentiores :
 vnde non modò discamus, sed etiam
 doctissimas regiones doceamus, &
 literarum monumentis augeamus.
 Dicitare solebat : si mihi tam dives
 arca esset, ex qua cives Polonos om-
 nes ditare possem, ditâsem; nunc
 quùm

quàm recta liberorum institutio
omni auro est preciosior, huius per-
ennem fontem aperui illis Acade-
miam, vnde eam filii civium hauri-
re poterunt. Quæ illustrior, sive ad
honestatem, sive ad diuturnitatem
munificentia? Iudicate, vtrum fin-
gi, cogitariue aliquis possit, qui fa-
cultates suas pulchrius collocare po-
tuerit, quàm Samoscius collocavit.
Sed ad illas virtutes veniam, quæ
non adeò ex arcâ, quàm ex animo
depromptæ, causam earum sustinent,
ex quibus istæ tanquam ingenuæ
proles progengerantur. Ex qua enim
radice pullulasse putatis, tantos pro
Repub. pro bono communi, pro
hominum salute labores, sollicitudi-
nes, curas, vigilias, de ipsâ vitâ di-
micationes? Quanquam enim ma-
gna est virtutum, laborum, pericu-
lorumque merces, magnum præ-
mium commemoratio nominis,
sempiterna laus, & gloria rerum
præclare gestarum: cuius ille amo-
rem

rem honestissimum non solum confitebatur, sed etiam consecutus est: nec solum consecutus est, sed etiam orbis terrarum finibus terminavit. Verumtamen non his regionibus vitæ suæ spacium circumscribebat Ioannes Samoscius, non his limitibus cogitationes suas terminabat, maioris gloriæ stimuli animum illius concitabant: parui, & erronei animi esse ducebat, ut is, qui ad extremum spatium nullum tranquillum, atque otiosum spiritum duxerit, per exigui sæculi curriculum, tam leve præmium reportare satis existimaverit. Omnium igitur clarissimarum virtutum caput, & fontem solum, ac fundamentum habuit sanctissimam religionem, ac fidem vnicam Catholicam Romanam. Hanc solum credebat certissimè, ac verissimè, ostium esse vnicum ad gloriam immortalem: non hanc, ex testimonio hominum, licet bonorum, collectam: sed illam Dei Opt. Max. gratia

gratia ac dono collatam. Hac ille, tanquam regula, omnes actiones suas metiebatur: hac, ceu sœpimento, ac vallo, vallabat: pro hac perpetuò contra infidos, contra schismaticos, contra hæreticos, dimicabat. Huius extremo testamento unicum filium hæredem instituit, hisque verbis est alloquutus. *Te, charissime fili, non modo hortor, verum etiam obtestor: primum quidem, ut Deum & pietatem ante omnia colas: eamque, non modo potissimum, sed solum quasi bonum, aut omnium bonorum unicum fundamentum iudices: imprimis religionem Catholicam constantissimè tuearis, hæreses, novaq; dogmata, quæcumque, quocunq; etiam nomine obtrudantur, fugias: ac si fortè Regni amplissimi civem te lateris, ijs maioribus, qui meritis suis aliquam tibi nominis famam reliquerint: tantò magis præstantiore parente, Ecclesia Catholica letandum tibi statuas: quæ non modò tot Regum, atque principum, sed quod longè*

praclarus, omnium sanctorum communis mater est: & in cuius gremio mori felicius est, quam ab initio nasci, cum non nasci satius sit, quam in hac non mori. Hanc etenim obtestationem illustrissimis operibus consignasti. Quod enim illustrius est opus hominis Catholici, quam integerrimam fide, spe fidissimam, charitate ardentissimam, obedientiam benevolentissimam, Catholicæ Ecclesiæ, hoc est, Deo ipsi, cum votis, supplicationibus, precibus, intimè adhærere? Quod maius opus, quam iuvandæ patriæ totum se dare, excitare afflictos, opem ferre egentibus, totum se vñibus hominum tradere? Quod verius opus, quam ita viventem, vsque ad extremum vitæ spiritum, benè agendo non defatigari? verbis opus non est, luce sunt clariora omnibus, hæc omnia fuisse in Samoscio: in votis, suppliciis, precibus ad Deum fundendis, noctes, atque dies perseverabat ardentissimus: sacrorum, & rituum

nium, quæ Ecclesia Romana probavit, observantissimus: in communionem sacramentorum frequentissimus: in operibus pietatis largissimus. Testantur pietatem templa, altaria, magnifico opere, ac sumptu constructa, preciosissimis apparatus ornata: testantur ordines, & collegia sacerdotum dotata: testantur donaria in subsidium pauperum, tam literis operas navantium, quam civium legata: testantur ptochodochia ædificata, & munerata. Quod si ut sanctissimi homines senserunt, decretisque publicis sciverunt, utile, & necessarium est, esse seminaria, in quibus iuventus piè, ac sanctè, à ministeriis divinis futura, instituatur, Academia quoque Samoscensis in opere pientissimo illius iustissimè debet memorari. Cuius pietatis, quum non solum auditor, sed etiam spectator esset: nec spectator solum, sed admirator Clemens octavus Pontifex maximus, toties animum

hunc eius exosculatus, honorificentissimè scriptis literis laudavit, augustissimaque munera ex sanctuarij sui, imò totiùs cætus Christiani thesauro deprompta, petenti dedit liberallyter: quibus nunc nova templa, novis gratiæ divinæ muneribus quasi animata, salutariùs à cætu Christiano frequentantur, & celebrantur. O divinam herois nostri pietatem, auditores, qui loca paullò ante horrida, & inculta, ferarum latibula, non solùm frequentiâ hominum, sed, quod maius est, divini cultus studiis, fecit esse celeberrima. Præsciverat hunc, & prædestinaverat Deus Opt. Max. talem futurum: idcirco tanta illum felicitate beavit, quâ omnes nostrorum Imperatorum, omnes exterarum gentium, potentissimorumque populorum, omnes clarissimorum Regum res gestas superavit. Magnas res gessit Cyrus Persarum imperii conditor, Asiæ & totius orientis domitor: sed infelix demum,

demum, quum in foemineas insidias præcipitatus, exercitum & vitam simul perdidit: nulla talis in nostro offensio, semper victor, nunquam victus, usque ad extremum vitæ spiritum perduravit. Magnas res gessit magnus Alexander Macedo, imperii Græci auctor, Persici everfor: sed infelix: primum fortuna, deinde vino ebrius: commessator, amicorum charissimorum interfector, peregrè suorum insidiis obiit. Nostrium heroem, nec adversa fortuna vnquam fregit, nec prospera inflavit: plus semper genio negabat, quàm indulgebat, imò quàm necessitati satisfaciebat: amicorum observantissimus, ab inimicis cautissimus. Potentissimus fuit populus Romanus virtutibus bellicis Scipionum, Syllæ, Pompeii, Iulii Cæsaribus: virtutibus urbanis, Ciceronis, Catonis. Sed Samoscus felicior Scipionibus: quorum maior Linterni exulavit, maior à suis in cubiculo

MLN H. 4 est

est interfectus: felicior quàm Sylla,
qui respersus sanguine suorum ci-
vium, crudelitati finem posuit, ino-
piam cędendorum: felicior Pom-
peio, qui civili bello victus, eunu-
cho imbelli iugulum præbuit: feli-
cior Iulio Cæsare: qui oppressor li-
bertatis, everfor legum, tyrannus
patriæ, civili ferro atrocissimâ mor-
te obiit: felicior Cicerone, qui nul-
lus prope in rebus bellicis, primum
exul, deinde proscriptus, subiecit
caput ferro interfectoris. Duabus
tamen rebus similis: vna, quòd am-
bo fuerunt doctissimi & eloquentis-
simi: altera, quòd ambo libera Re-
pub. Patres patriæ sunt appellati.
Magnus autem Samoscius, rebus
gestis æqualis Scipionibus, Syllæ,
Pompeio, Iulio Cæsari, doctrinâ
& eloquentiâ Ciceroni, & felicita-
te omnibus his superior: nunquam
sanguinem civilem vidit: incolu-
mem patriæ libertatem conservavit:
illud in se convertit, quod de illo
Censorio

Censorio Catone proditum erat: fuit optimus civis & Senator, optimus Orator, optimus Imperator. Catonis tamen virtus, flamma invidiæ adusta, conflagravit: Ioannes Samoscius, omnem invidiam virtute superavit. Iam fractâ valetudine ex Livonico bello rediit: neque tamen hæc eum à salute Reip. est remorata. Causâ Comitiorum VVarfchaviam ivit, sed quacunque ivit, omnis populus certatim effundebatur gratulabundus, conservatorem, patronum Polonię, Patrem patrię salutando: tensis palmis in cœlum, vota & supplicia pro salute illius suscipiendo. Cui vnquam post Polonię memoriam, talis triumphus contigit? Cantabatur cum plausu Cęsaribus Romanis ille versiculus:

*De nostris annis tibi Iuppiter augeat
annos.*

Sed iã non libera Repub. servorum & adulatorũ servitus & adulatio, illas non veras, sed fictas voces extor-

quebat. Ioannes Samoscius in Re-
pub. liberrima, à liberrimis homi-
nibus, Pater patriæ est appellatus;
supra omnem invidiam caput extu-
lit. Imò ex ipsa invidiâ clarissimum
triumphum egit: omnium trium-
phorum decus. Rediit à Comitiiis
domum, debilissimo corpore, sed
animo vegetissimo: sensit se ex huius
vitæ statione evocari: ab illo summo
omnium Imperatore: sacris Chri-
stianis se armavit: & iam funeris sui
cantator ipse, tumulo suo, hæc ver-
ba concepit, & inscribi iussit: *Ioannes
Samoscius, quicquid mortale habuit, hic
deponi iussit.* Magno ac invicto, vt
semper fuit, animo, inter sermones,
de æternâ illa beatitudine, de præ-
miis bonorum, obdormivit. O lux
Poloniæ extincta es: ô turris fortis-
sima fracta es. Dum vivebat, duo
hæc optabat: vnum, vt patriam li-
beram relinqueret: alterum, vt fi-
lium decurso artium optimarū cur-
riculo, excultum & eruditum con-
spiceret.

spiceret. Nam hac etiam optatissi-
 ma parentibus felicitate cumulatus
 est, Thoma Samoscio: qui susceptus
 ex illustrissimâ & lectissimâ coniuge
 Barbara, Comite à Tarnovv, non
 solum ore patrem refert, sed etiam
 indole & ingenio: mirifica memo-
 riæ capacitate, discendi celeritate,
 intelligendi acumine: vt illi pater
 non solum patrimonium, sed etiam
 gloriam hæreditate reliquisse videat-
 ur. Vtrumque igitur consecutus
 est. Exantlatis enim sexaginta trium
 annorum laboribus, decursis hono-
 ribus, domitis hostibus, pacatis fi-
 nibus, in libera Repub. mortuus est:
 alterum reliquit iis continuandum,
 quorum curæ domum suam vniver-
 sam commendavit: Georgio Sa-
 moyski, Episcopo Chelmensi, Ab-
 bati Cervenecen. cognato & dile-
 cto suo: Nicolao Zebrzydovvski
 Palatino Cracovien. ac Generali,
 affini suo: Marco Sobieski Palatino
 Lublinien. Stanislao Zolkievvski,
 Castell-

Castellano Leopoliens. ac Præfecto
Campestri exercituum Regni Polo-
niæ, laborum suorum in bellis alte-
ro Theseo. Hi scientiâ, virtute, ho-
noribus, ac rebus gestis, magni &
illustres viri, cum præceptoribus,
quibus ille dum vivebat institutio-
nem in literis bonis filii sui manda-
rat, nihil antiquius habent, quàm vt
ex præscripto parentis, & desiderio,
educetur, instituatur, erudiatur: &
qui nunc sunt in ætate tenellulâ,
annorum duodecim, profectus il-
lius in studijs humanitatis, ex his
non dubium argumentum sumitur,
fore vt existat dignus & patriâ & pa-
rente filius. Quum igitur ita habet,
quod non solum sapientissimi ho-
mines putaverunt, sed etiam sanctis-
sima religio Christiana confirmat:
qui patriam conservaverint, adiuve-
rint, auxerint, certum esse in cœlo,
ac definitum locum: vbi beati ævo
sempiterno fruuntur. Ioannes Sa-
moscius, qui omnibus dum vixit, à
Deo

Deo Opt. Max. muneratus fuit: patriam non solum iuivit, conservavit, auxit: sed vitam & spiritum pro salute illius effudit: in piis operibus facultates & vitam consumpsit: in hoc curriculo usque ad finem perseveravit: potestne cuipiam dubium esse, quin postquam mortuus est, caelo receptus, ævo sempiterno fruatur? Fruitur verò, & quod in vivis faciebat, orat obsecratque pro patriâ. Te verò, ô Rex Sigismunde, ô patria, ô cives, supernè alloquitur. Ego iam à vobis nulla præmia virtutis, nulla insignia honoris, nulla monumenta laudis postulo: memoriam laborum meorum & meritorum postulo: in me exemplum statuetis, quâ conditione posthac eos esse velitis, qui se pro salute vestrâ obtulerint, laboribus, periculisque omnibus: ne mentes, ne fraudes, ne tela importunissimorum hostium vobis nocere possint, ego providi: ne ipsimet vobis, ac mihi noceatis, vestrum

vestrum est providere. quamquam mihi nihil iam noceri potest: quid enim est, quod mihi iam ad vitæ fructum possit acquiri? Sed vestri fructus sunt, vestra laus, in vobis perpetuum præsidium esse, iis, qui dum vixerunt, perpetuum præsidium vobis fuerunt: hoc bonitas animi, hoc gratitudo, mater virtutum omnium postulat. Hæc ille à patria. A te verò generosissime puer, non iam lachrymas, sed vt memineris, quo & quali parente natus sis: quibus maioribus: vt Patronos tuos ames, colas, observes, studia literarum tractes, Academiam hanc paternam, altricem iuventutis tuæ, ames, tuearis, augeas: vt dignus tanto parente filius inveniaris.

DIXI.

*Habita v Junii A. C. MDCVI
Zamoschii.*

Tumulus

MAGNI ZAMOSCI

DOLORE OMNIUM SUMMO
DENATI

III IUNI A. C. MDCV.

*Q*ua nituit clara fecunda Polonia gemma,
Nunc Mors in gelido luxuriat tumulo.
Dicamne heroum exemplar, vitæve, SAMOSCI
CVM?

*Vix aluit maius Lechica terra decus.
Hic sibi, non Patriæ vixit satis, attamen, eheu!
Quis vetet occiduas non periisse rosas?
Effundit mæstas natus cum matre querelas:
Iam satis, vt miseris temperet à lacrymis.
Cælo animam, terræ liquit sua viscera: mirū est
Hunc tumulum tantum condere posse virum.*

Uranus

MAGNI MARCI

TOLORE QMIVM TVMMO
DEIATI

III IULI A.C. MDV.

Quintus Julius Fabius Maximus
Pompeius Magnus Strabo

Quintus Julius Fabius Maximus
Pompeius Magnus Strabo
Quintus Julius Fabius Maximus
Pompeius Magnus Strabo
Quintus Julius Fabius Maximus
Pompeius Magnus Strabo

Handwritten text at the top of the page, partially obscured by a large brown stain.

Amosij

ita m uide.

Main body of handwritten text, consisting of approximately 15 lines of cursive script. The text is significantly faded and partially obscured by a large brown stain on the left side of the page.

ad vitam Joh. Zamorij
m. ista pertinent. p. 76
referenda.

Cum quadriennium citius in Gallia
fuisset ac bonarum artium et scientiarum
non vulgarem cognitionem, Latine
Gallia magnum usum operam
que fuisset, revocatus a patre, qui
tempore illorum fatis diversam re-
ligionem infertur in Germaniam
in illam versari volebat, Ar-
gentoratum venit. Ubi cum
Johanni Sturmio homini
in Eloquentiam tam claro per
aliquod tempus quam dedisset, Grae-
carum litteras attigit. Qua-
rum etsi quae legeret, satis in-
telligeret, studium tamen hoc a
se inmissum non raro dolebat
maxime a oratorum exercitationibus per
id tempus se dedit. Sed cum

sed cum incensus esset studio,
fauit a Patria impetravit,
ut in Italiam optimam
artium matrem in xey Pataviam
ad q^uam ab aliq^ua a^lta^lit^um
tra^here ad mercedem aliquam
bonarum artium totius Europae un-
cursus fieret, mitteretur. Flo-
rebant eo t^um Pataviam in
studijs humanioribus ip^sar^um ar-
tibus q^uae elegantiores vocantur
deo, Franc^o Robortello utinensi
et Carolo Sigonio Mutinensis
atq^{ue} ita florebant, ut, quod
inter eandem artium ple-
num p^{er} evenire solet, non ob-
scurae aemulationes intercedent
Cum n. yd^um in Rebus p. ita
in Scholis m. fere, quae ip^sas

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written on aged, yellowed paper and is oriented vertically. The script is dense and difficult to decipher due to its cursive nature and the fading of the ink. The text appears to be organized into several lines, possibly representing a list or a series of entries. The overall appearance is that of an old, well-used manuscript page.

quoque imaginem quod Remus
pro se ferat, ex capitam dis-
tensionibus vulgus in. Discon-
tum in diversa studia ut
plurimum simili soleat,
Robertelli partes Germana
fere factio, Sigonij Gallica.
cum qua Polonica con-
iuncta fere esse solet, se-
quebat. Zamorij tu ut
Sigonio potissimum se dar-
ret, casu seu Robertelli po-
tij monitione quadam factum
est fuit cum in eo die Pa-
tavianum venisset ut nulli plipae
additq; omnes a quibus disere
aliquid posset, coleret eodemq;
instituto Robertellum in de
quodam quaedam literaria

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to its orientation and fading. It appears to be a list or a series of entries, possibly related to a historical or scientific record.

ad vitam Zamosuj addens
literarum aliquando adijt
ille ad captandum se a Sig-
nis submissum datur, arperij
aliquando, quom non modo stu-
dia domini Magistrum se pro-
fitebatur, Verum communis
in humanitas postularet, eum
a se rejecerat: quae ejus aspe-
ritate offensus ita postea Sigonio
se dedit, et plurimum enim rebus
contra Robertellum juvaret.
Nam et alijs Polonis ei con-
ciliandis et in scriptis quibus
non modo Magistrum ipsi, sed factio-
nes eorundem mutuo quae se laeser-
ebant, magno usui ei fuit, maxime
tamen cum utraq factio suum p

altero Senatui Veneto seu
Triumviri literarijs, publicè
commendaret, et Robertello
Sigonino præferretur, arti-
ficio quodam perferit.
Cum n. Robertellianorum par-
tium, qui universa schola noie
Robertellum contemderent,
duo Venetiar missi essent, Za-
mosiiy diversarum partium le-
gatione suscepta, compluribus
quos visum fuit sibi adjuvare
singulis singularum nationum
qs. Legatis nomina imposuerat
contra quos cum duo soli pro-
disserent, in eam opinionem tem-
perata adduxerunt, ut Sigoninum oes-
sere, extera præsertim natione
commendare, Robertello duo
soli favere viderentur.

Si

Simili fere artificio Rectoratum
in. deinde, à Germana natione
non minus nihil tale expertum
quam indignante, ad se trans-
tulit atq; ita gessit, ut in hoc quoq;
cui ingenium tum industria
ejus mae tum eluterent. --

Ceteroquin Patavij ita versaba-
tur, ut cum doctissimis viris audi-
endis, tum optimis auctoribus
legendis omne tempus trans-
mitteret. Cumq; nulli omnino in
omni genere disciplinarum ex
veteribus praesertim auctor esset
quem non studiosissime cognosceret
eodem tempore in ea affectus
fuit quod mentis mae febrilita-
tis loco sibi ducebat, ut Luthe-
ri dogmatibus, quae à Patre si-
bi tradita essent, relictis, unum

Cum reliquarum optimam doctrinam,
scientiam, religionem in simul
Catholicam amplecteretur
eandem semet adeptam
non modo summa gratia, Verum
tanto in studio, ad mortem usque
coheret, et privati in hominis
Xavi officij non contentus, nihil
sum fere, quod modo in privato
homine praestari posset sacer-
dotis in officium premittere-
ret. Per idem tempus, studij
que, autorum optimorum lectioni
totum dedit, inter ipsas in
litteras Veram Keil. administra-
tionem assidue meditans, ad
eam omnia studia referebat
ad eam se parabat, secus
quam alij vulgo facere solent.

qui

quos in aulis ac publicis mune-
rijs positi, quos gerere ea
debeant, dicunt. — Scripsit
tum et Senatu Romano libros
duos, quos etsi adolescenti aem.
edidit, quoniam et elegantiam ser-
monis Latini et omnem omnis li-
berationis literaturae, maxime tamen
historiae eruditam antiquitatis
cognitionem judiciorum De Rep.
tum valent, non difficulter
ex ipso judicari potest.

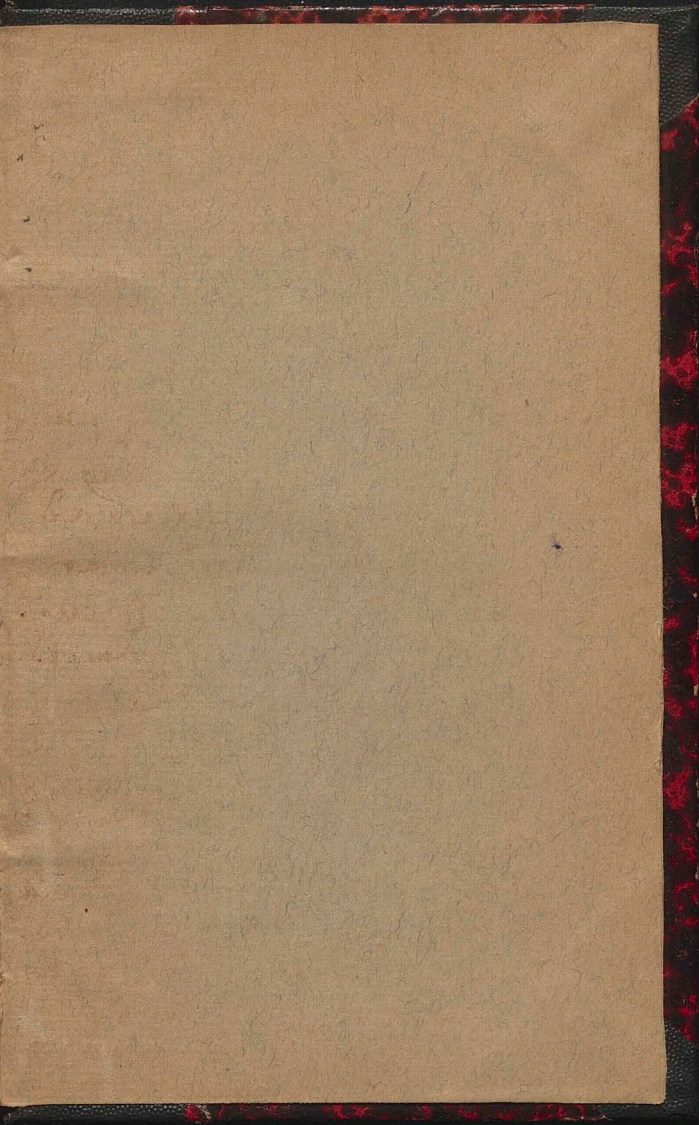
Rediit inde in patriam, jam an-
te quidem expertae ab incunte
aetate de eo conceptae, tum fa-
ma maxima ac celebratae omnium magnae
sua dignitate Augusti et ele-
gantioris ingenij et exquisiti ju-
dicii Rex, itemque acerrimus inge-
niorum estimator promotus, cum

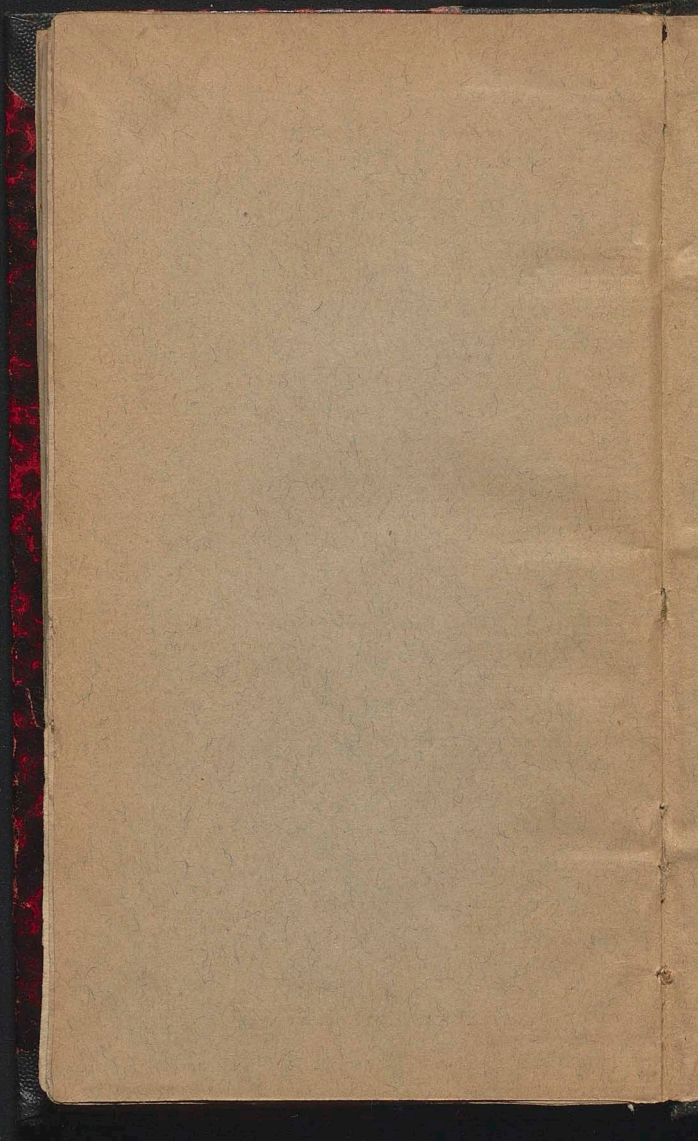
cum alijs Patrem ejus ob
virtutem eximiam in Kempf-
menta summo favore prosequeret
ipsum qd mox in diocelam famili-
am suam recepit, ut in cum li-
beralibz artibz usum conjungeret qd
maxe perfecta deum sapientia
esse solet, apud Petrum Mysko-
vium Senatorem et Graece et La-
tine doctissimum et tum Vice-Cancel-
larium, secretarij loco in Cancellaria
eum esse voluit. Prima haec
fere principum in regno huius Libera-
ad republicam audentibz no-
bilibz esse solet, in qua, cum ipsa
sint magna Kempf. pars sit, non
solum scribendo, negotiaz tractandis
ingenij sui specimen edunt, idem

idem exercent. Penam ab his
deinde ministris, & in Reip. me-
ritis ad altiores honores proventi, non
enim soripes Reip. quidam, ac publicum
negotiorum ignari in Senatu veniunt
Leo loco ita non paratus fuit, ut ingenium
mirarentur, industriam agnoscerent oēs
Maximè in eo loco ovario oblata
ei fuit, quā et industriae suae specimen
ederet, et unā cum grāa Apis
summum Reip. usum consequeretur
Tabularium publicum, in q̄ omnia mo-
numenta publica, ac foedera cum
vicinis Principibus ac populis constituta
controversia q̄ cum yrdem aliq̄.
int̄cessant, legatos tractatōry oēs
liteni comprehensa - et jura ac
servant, à Comens ante multos
annos aliq̄, nec satij avaritē te-
visum.

Regi ipsi Maximiliano ac Sen-
nati ignotum quod erat. itaque
ut publice eius rei cura alium
demandaretur, plerique qui publica
omnia monumenta inspecta digere-
ret, rationemque eorum omnem esset redde-
re. Ad quam rem, cum et fides &
maximum ingenium summamque pru-
dentia requireretur, Consilio ex
omnibus potissimum delecto ad
eam fuit. Cracovia: ipse in arce
ubi monumenta publicae servavit, cum
per triennium, huius rei operam dedi-
set, utinam studio ac Labore
perferret, ut scripta omnia quae ab ali-
quot saeculis accumulata, et antiquae
antem ac situm, prae corrupta, prae
difficillima lecta essent, ipse non solum
diligenter perlegeret, verum simul an-
nota eorum summarum conotaret, digere-
ret, ordinaret suis locis, ut primo
quod intellectu ac magis negotio re-
sponderent.

Histor. Polon. casu
fuit, quod architecto Franc.
X. Willem de X. i. p. d. Erasm. Max. Spanda.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0018047

